

'PROTEKTIRANJE' AMERIŠKIH VLOŽB V INOZEMSTVU

TOVARNE POSAMEZNIH KOMPA- NIJ V KONKURENCI MED SEBOJ

Očitki ameriškim kapitalistom ne bodo spremenili
položaja, ker odločuje profit, ne pa ljudski interesi.

Patriotizem, kakor ga tolmačijo denarni kralji v svojih
govorancih in politiki je stvar, ki velja samo za delavce

Vsled milijonov brezposelnih so gospodarski krogi prisiljeni
razpravljati o marsičem, kar je preje le poredkoma in ne-
opaženo prihajalo v liste. Mnogo pišejo sedaj o investicijah
ameriških korporacij v tujemstvu. V tem slučaju ne gre za
posojila, nego za tovarne, ki so jih kupile, ali pa zgradile v tujih
deželah. Imajo jih na Kitajskem, v Nemčiji, Franciji, na Ir-
skem, v centralno- in južnoameriških republikah, v Kanadi itd.

Profit odločuje.

Julius Wood piše v dnevnikih, katerim služi za prispevatelja,
da so ameriške korporacije mnogo krive sedanje brezposelnosti.
"Namesto, da bi prodajale v inozemstvo v Ameriki izdelane
prodnjke, jih izpodrivajo z izdelki iz svojih evropskih in južno-
ameriških tovarnih," piše Wood, ki že več tednov raziskuje to
ekspanzijo ameriškega kapitalizma.

Za primero so listi nedavno navajali slučaj Fordove tovar-
ne za traktorje na Irskem. Ko se je Fordu zazdelo, da si po-
veča profit, če svoje tovarne razporedi v raznih krajih sveta, je
zgradil eno za traktorje na Irskem, ker dobi tam delavce ceneje
kakor pa v Detroitu ali Windsorju, in ker so znižani za evrops-
sko naročila tudi transportacijski stroški. Tisoče traktorjev iz
svoje tovarne na Irskem uvaža tudi v Zedinjene države. Fordo-
va tovarna v deželi sv. Patricija uspešno konkurira Fordovim
tovarnam v Detroitu.

Take podružne tovarne imajo v inozemstvu že mnoge ve-
like ameriške korporacije. Uvedle so v njih ameriški način
produkcije na debelo in priganjanje delavcev s pomočjo strojev.
Plača delavcev v ameriških tovarnah v Nemčiji, Franciji, na
Irskem itd., je v primeri z ameriškim majhna. Naročila, ki jih
dobivajo ameriške korporacije, dostavljajo iz tovarnih v inozem-
stvu, med tem ko so pred leti pošiljale izdelke iz Amerike. Pro-
fit prihaja v iste blagajne kakor poprej, ampak trg ameriške in-
dustrije se je zmanjšal. Navezan je popolnoma na Zedinjene
države, in ker producenti ne morejo kupiti vsega, kar izdelajo,
imamo "nadprodukcijo". Zato zastoj tovarnih, da se razpeče
nakupčene izdelke. Ameriške tovarne so prisiljene s tovarna-
mi istih kompanij v inozemstvu konkurirati, pa uvajajo nove
stroje, da izpodrinejo še več delavcev in da še bolj zvišajo pro-
dukcijo.

Denarni patriotizem.

Ko hitro bi se začela Nemčija ali kaka druga država, kjer
so investirani ameriški milijoni, baviti z mislijo socializiranja
industrije, takoj bi ameriški trustjani razvili patriotsko zasto-
vo s krikom, da so "ameriški interesi" v nevarnosti. Vlada v
Washingtonu bi začela pošiljati note, višji armadni oficirji pa se
bi zapirali v sobe in študirali vojne načrte. Kapitalistična pro-
paganda bi kovala noč in dan vesti, članke, filme itd., da bi
ustvarila med ljudstvom "primerno" psihološko razpoloženje
proti državi, ki si upa ogroziti "naše" interese.

Obramba ameriške prosperitete.

V protekcijo ameriške prosperitete zahtevajo mogočno
vojno mornarico. Velika vojna flota je torej vzdrževana v
prvi vrsti za koristi korporacij, ki imajo svoje — diplomatično
rečeno ameriške — interese v drugih deželah. Milijoni dolar-
jev profita, ki so ga nagromadili skupaj ameriški delavci "pa-
triotičnim" korporacijam, se stekajo sedaj v takozvane "ino-
zemske investicije". Omenjeni žurnalisti opisuje, kako je ame-
riška valda od ameriških korporacij prisiljena braniti diploma-
tično in tudi s puško "ameriške interese" zdaj v tej, zdaj v drugi
deželi. Socialistom je to sicer znano, manj poučena pa je publi-
ka, ki je odvisna za svojo duševno hrano od kapitalističnega
časopisa.

Brezobziren sistem.

Kapitalizem nima do delavcev nobenega obzira. Iztisne iz
njih kolikor more. Vrže jih na cesto brez vprašanja, ali bodo
drugi dan še imeli za hrano. Odstavlja jih, ko pridejo v starost
40 let, ne da bi jim dal kake druge priliko za preživljanje.
Če ne dobiš dela, tvoja stvar, kajti živš v svobodni deželi, "kjer
imamo vsi enake prilikožnosti".

Zaradi profita se dalečve strelja, zapira in preganja. Moč
ameriških korporacij sega v vse dežele, kjer lastujejo tovarne,
rudnike in druge prirodne vire. Za njimi je ameriška vlada,
in če je treba "ameriške interese" braniti s puško, se pošlje čete,
pa bilo na Haiti, na Kitajsko, v Mehiko, Nikaragvo ali kamor-
koli.

Ce delavstvo takih razmer noče, ima moč, da jih odpravi.
Kakor je organizirano sedaj, je seveda brez moči in korporacije
svobodno gospodarijo.

ŠTIRJE ČRNCI OBSOJENI NA ELEKTRIČNI STOL

Dne 11. aprila bodo v Chi-
cagu umorjeni na električnem
stolu štirje črnci, ki so v ne-
ropu julija lanske leto ubili po-
licajca, kateri jih je zalotil pri
njihovem početju. Nič ni na-
pačnega, da se roparje, ki so
nevarni človekovi varnosti in
njegovemu žepu, spravljajo na
varno.

Napačno je le, da bodo ti
štirje zamorci, nerodneži v ro-
parskem poslu, obešeni, med-
tem ko veliko nevarnejših in
bolj morilski roparji svobodno
šetajo po čikaških kabareti in
se nemoteno vozijo v svojih
limozinah po čikaških ulicah.

Dr. Hermann Mueller odlo- žil kancelarstvo

Nemška vlada, kateri je na-
čeljeval socialist Herman Muel-
ler, je resignirala 27. marca
vsled težkoč, ki so se ji stavile

Herman Mueller

na pot v vprašanju brezposel-
nosti. Mueller je bil kancelar
eno leto in devet mesecev. So-
cialistična stranka, kateri pri-
pada, je najjačja v parlamentu,
toda je daleč od večine. V po-
litičnem življenju Nemčije se
poslednja leta kristalizirata
dve skupini: kapitalistična in
delavska. Mnogo strank in
strančic avtomatično razpada,
oziroma se potapljajo v formi-
ranju dveh taborov dvojnih
izrazitih interesov. V Nemčiji
je sedaj okrog tri milijone brez-
poselnih.

Kongres bolgarskih soci- alistov

Na prošlem kongresu bol-
garskih socialistov, katerega se
je udeležilo 300 delegatov, je
bilo poročano, da ima stranka
30,279 članov.

AKO

vam je
naročnina na
'Proletarca'
potekla,
obnovite jo
čimprej

PORUŠENJA VSLED POVODNJI

V Franciji so se začetkom marca dogodile velike povodnji. Ško-
da znaša milijone frankov. Na sliki je ulica v mestu Montauban,
kakor izgleda po povodnji. Mnogo hiš je porušeni. Par sto ljudi
je utonilo.

LJUDSKO ŠTETJE JE SEDAJ V TEKU

Vprašanje in odgovori glede narodnosti

V interesu splošnosti je, da so statistike popolne.—Apel
za sodelovanje pri zbiranju podatkov.

Ta teden se je pričelo v Ze-
dinjenih državah ljudsko štet-
je. Zadnjega smo imeli pred
desetimi leti. Uradniki imajo
nalogo biti točni v izpraševanju
in beleženju podatkov, ljud-
stvo pa je prošeno, da z njimi
sodeluje.

Predvsem je potrebno, da se
pravilno odgovarja na vpraša-
nja. Za Jugoslovane je važno,
da pravilno navedejo de-
želo svojega rojstva. Odgovo-
rite na kratko, da ste bili ro-
jeni v Jugoslaviji, neglede na
to, da je bila dežela, v kateri
ste bili rojeni, takrat del Av-
stro-Ogrske. Za materinsčino
navedite Slovence, Hrvatje Croat
itd.

Eno vprašanje se bo glasil,
če ste zaposleni za plačo. Ako
ste med brezposelnimi, povejte
to, kajti štetni biro ima nalogo
dognati, kolikšno je točno šte-
vilo brezposelnih delavcev. To
je prvič, da ljudsko štetje v tej
deželi vključuje to vprašanje.
S tem v zvezi boste tudi vpra-
šani, koliko časa ste že brez
posla.

Vsako bo tudi vprašan o
imovini — to je, dali živ v svo-
ji hiši, ali je najemnik. Koli-
ko plačuje stanarine? Vred-
nost hiše, ako jo ima. Imate
radio? Vsako bo tudi vpra-
šan o plemenu, za starost ob
zadnjem rojstnem dnevu, ali je
poročen ali samski, starost ob
prvi poroki, ali je potoval v šo-
lo kdaj po 1. septembru
1929, ali na pisati in čitati,
o rojstnem kraju, o rojstnem
kraju očeta in matere, o mate-
rinski, o letu priselitve v Ze-
dinjene države, da-li ste na-
turalizirani, ali znate angleško,
o poklicu, s katerim se preživ-
ljate, v kateri industriji ste za-
posleni, ali imate morda kako
obrtnijo, ali delate stalno, ali
ste brez posla, da-li ste bili vo-
jak v ameriški armadi, in mno-
go drugih vprašanj. Števec
seveda ne bodo vprašali vsega,
ker bodo iz odgovorov na
nekaj vprašanj dobili odgovo-
re na druge sami, ne da bi jih
ponavljali.

Za farmarje bodo imeli štev-
ci posebne pole, na katere bo-

do nabirali najrazličnejše po-
datke, kot, kolikšna je farma,
koliko donosa, kaj se prideluje
na nji, koliko glav živine, glede
umetnih gnojil, da-li je farmar
samo najemnik, koliko plačuje
najemnine, koliko let je že na
farmi itd.

Štetje bo trajalo ves april.
Štetni uradniki nimajo pravice
špijonirati, in podatki, ki jih
dobe, smejo biti rabljeni edino
v svrhu sestavljanja statistik.
Tujerodci bodo klasificirani po
deželi rojstva, materinski, po
letu priselitve, državljanstvu
(prvi ali drugi papir) in pri
njih je tudi važno vprašanje o
znanju angleškega jezika. Kdor
je prišel v to deželo nezakoni-
to, o tem seveda ne bo vpraše-
van, toda odgovoriti mora na
vprašanje kdaj se je priselil
in na vsa druga, ne da bi se s
tem izpostavljaval v nevarnost.
Štetni uradnik sploh nima na-
loge vprašati, kako je kdo pri-
šel v Zed. države, niti ne ničesar
o prohibiciji.

Shodi za mir in komunisti

V Lensu v Franciji je govo-
ril na socialističnem shodu dne
30. marca Paul Boncour. Bil
je sklican z namenom, da se
propagira razoroževanje. Deset
tisoč socialistov je bilo prisot-
nih. Kakor drugod, tako tudi
komunisti v Franciji porabijo
vsako priliko da delajo kraval.
Na ta shod jih je prišlo več sto,
da ga razbijejo. Začel se je
pretep, v katerega se je umeša-
la tudi policija. Par komuni-
stov je bilo obstreljenih in ne-
kaj socialistov obrežanih z no-
ži. Uganjanje kravalov na
shodih je ena najbolj nesmisel-
nih, pa tudi škodljivih burk,
kar jih počenjanjo pustolovski
komunisti.

Zračna policija v New Yorku

New York je dobil zračno
policijo, ki patrolira nad me-
stom od 9. do 12. in od 2. do 7.
zvečer.

KOMU KORISTIJO VISO- KE CARINE

Senat in poslanska zbornica
sta se dolgo ukvarjala z raz-
pravo o carinski predlogi, ki
je romala iz odseka v zbornico
in obratno. Bilo je zasliševa-
nja vse križem in lobistov, ki
so mešetarili v korist svojih kli-
jentov, je bilo polno.

Nova tarifna postava je bila
sprejeta v senatu 24. marca.
Carine so zvišane \$70,000,000,
ki jih bodo končno plačali kon-
sumenti. Vsa carinska postava
je sestavljena v interesu po-
sameznih trustjanskih korpo-
racij. Na ljudstvo se niso do-
sti ozirali, zato bodo povišane
carine v doglednem času zna-
čile tudi podražitev življenjskih
potrebščin.

Bivši dunajski župan pride v Ameriko na govor- niško turo

Poročajo, da pride Max Win-
ter, bivši dunajski župan in se-
danji urednik socialističnega
dnevnik "Arbeiter-Zeitung" v
to deželo na govorniško turo.
Iz Nemčije in Avstrije se je
poslednja leta priselilo v Ame-
riko tisoče Nemcev, ki so bili
v starem kraju aktivni člani
organizacij, tu pa so izgubili
stike. Sodrugi Winter bo po-
magal v kampanji, da se jih
pridobi za aktivnosti v pokretu
tudi tukaj. Kjer žele, da pri-
de s. Winter govoriti na shod,
naj se obrnejo za pojasnila in
v svrhu dogovora na glavni u-
rad stranke. S. Winter govori
samo nemško.

KDO JE SODNIK, TO ODLOČUJE

Hoover imenoval zopet
konservativca

Na izpraznjeno mesto v vr-
hovnem sodišču je predsednik
Hoover imenoval okrajnega
sodnika John J. Parkerja iz
North Caroline. Parker je lo-
jalen priyatnim interesom, kar
je pokazal z izdajanjem in-
džunkšnov proti delavstvu v
stavkah, posebno še proti pre-
mogarjem.

Namesto Tafta je bil imeno-
van znani zagovornik kapitali-
stov Hughes, na drugo izpra-
njeno mesto pa enako lojalni
služabnik korporacij, iz česar
vidite, da se kapitalistični po-
litiki dobro zavedajo, komu so
dolžni služiti, četudi so jih v
svoji zaslepljenosti delavci iz-
volili.

Ženske v Turčiji dobile vo- lilno pravico

Zbornica v Angori je spreje-
la postavbo, ki daje volilno pra-
vico ženskam v občinske zasto-
pe. Imajo tudi pravico kandi-
dirati. Vlada obljubljuje, da
bo dala ženskam v Turčiji l.
1932 popolno volilno pravico.
Sufragetskega gibanja, kakor
so ga imele zapadne države,
v Turčiji ni. Vlada sama že-
li, da se bi zainteresirale za
javno in politično življenje tu-
di ženske, in z omejeno volil-
no pravico jih hoče uvesti v
azumevanje državljskih dol-
žnosti.

ČEMU "ZASLIŠAVANJA" O PROHI- BICIJI V SENATU?

Političarji republikanske in demokratske stranke so iztu-
tali, da je potrebno držati ljudsko pozornost na kakšno "popu-
larno vprašanje", da se ne bi preveč brigali za problem brez-
poselnosti, londonsko konferenco in podobno. Na sliki so od
leve na desno, sedeča, senator George Norris in G. W. Wickers-
ham, predsednik Law Enforcement komisije. Stoječi, od leve
na desno, senatorji Charles Waterman, John J. Blaine in Felix
Herbert.

G. W. Wickersham je pred senatno komisijo argumentiral,
da se prohibicija bolj in bolj uveljavlja, in ker bo prej ali slej
postala dejstvo, je proti temu, da se bi s kakim posebnim zaka-
nom dovolilo pivo z 2.75% alkohola. Zedinjene države bodo
postale po njegovem mnenju v tem procesu v teku let "suhe",
pa je vsled tega nasproten vsakemu olajševanju. Razen njega
je senat zaslišal celo vrsto drugih suhačev in mokačev, iz drž-
javne blagajne pa so jim plačani stroški. Medtem pa ostane
glede prohibicije vse tako kakor je bilo. Uredniki velikih ka-
pitalističnih dnevnikov priznajo prikrito in eni odkrito, da je
zaslišavanje reprezentativnih državljanov v senatu radi vpra-
šanja prohibicije bluff. Vzlic temu je milijone ljudi, ki še
vedno verjamejo v resnost "politikantov" kapitalističnih strank.

Glasovi iz našega Gibanja

NAROČILA ZA JUBILEJNO-PRVO- MAJSKO ŠTEVILKO "PROLETARCA"

Klubi JSZ., društva SNPJ., SSPZ., JSKJ. in JPZS., kakor tudi posamezniki pridno naročajo po večje število izvodov jubilejno-prvomajske številke "Proletarca".

Največje naročilo doslej je poslal klub št. 1, namreč za 500 izvodov, klub št. 27 v Clevelandu pa 300. Klub št. 37 v Milwaukee je naročil 100 izvodov. Društva jih večinoma naročajo od 10 do 50 izvodov.

Kako zasigurate, da jubilejnega "Proletarca" najlažje razpečate? Društvom priporočamo, da nam pošljejo naslove od takih članov, kolikor so naročila izvodov. Na ta način bodo dobili to številko še pred prvim majem in bo res našla med ljudstvo, kateremu je namenjena.

Naročniki so ta teden prejeli pisma glede te izdaje. Vabljeni so, da dobe kaj naročil med posamezniki, in da pomagajo pri tem podvzetju. Ako bo odziv dober, bo izšla jubilejna številka v še večjem obsegu kot jo imamo sedaj v načrtu.

Vsebinska bo v glavnem pregled zgodovine "Proletarca" in JSZ., poleg tega pa mnogo drugih spisov. "Doba bojev in trpljenja" je članek, ki ga je spisal za to številko Ivan Molek. Razen tega bo imel v nji igra "Bobnica" in nekaj pesmi. "Dvajset let Jugoslovanske soc. zveze" je spis, ki ga je priredil Fr. Zaitz. Frank Petrič je poslal članek "Se en jubilej", Josko Oven piše o bojih in delu za naše gibanje v Detroitu. Katka Zupančič je poslala satiro "Fordka", o gospodarskem razvoju v svetovni Rusiji piše Frank Novak, Ivan Jontez je poslal črtico "Blazna strotica", Anna P. Krasna pesem, John Petrič opis iz zgodovine našega gibanja, ravno tako Frank Podboy, "Iz prošlih dni" piše John Olip, iz starega kraja je poslal pisatelj Ivan Vuk par prispevkov, Anton Kristan članek, naša sotrudnica Mile Klopčič in Tone Seliskar pa sta zaprta po zakonu o zaščiti države. Seliskarja so že izpustili.

Objavljen bo članek o dramskih aktivnostih kluba št. 1, o pevskih zborih v Chicagu, o "Zarji" v Clevelandu, o dramskem društvu "Ivan Cankar", nadalje so poslali spise Frank Podlipeč, Anna Mahnič, John Teran, Frank Boltezar, Anton Sular, Mary Fradel, John Kobi, Tony Zaitz, Nace Ziemberger, Joseph Snoy, John Kriebel, Max Martz, Peter Kurnick, Louis Zorko, Frank Barbič, Frances Zakovšek, John Groselj, A. Jankovich, Geo. Maslach itd. Objavili so sodelovanje tudi Anton Slabe, Louis Beniger in Anton Garden.

Za angleški del je poslal članek župan D. W. Hoan, direktor Randove šole za socialno znanost v New Yorku Algernon Lee, tajnik socialistične stranke Clarence Senior, Adam Coal-digger, A. H. Kalish in več drugih. Od naših članov so poslali članke v angleško prilogo Donald J. Lotrich, John Kopach, Herman Rugel in A. Garden.

Kartune sta poslala Felix Rozina in John Mahnič, Jr. Objavljenih bo tudi par reprodukcij od novjših Peruškovih slik. Razen tih navedenih je objavilo sodelovanje mnogo drugih. Te prosimo, da naj se požurijo, kajti posamezne sekcije jubilejne številke bodo šle kmalu v tisk, ker hočemo, da bo pravočasno razposlana.

Ali ste že obnovili naročnino? Storitve to sedaj, da boste prejeli tudi to posebno izdajo, ki bo po svoji vsebini sama vredna celoletne naročnine.

Agitatorji, to je jubilejno leto petindvajsetletnice "Proletarca". Naš cilj je tri tisoč celoletnih naročnin.

od strani agitatorjev do konca leta. Vemo, da ste zaposleni z nabiranjem oglasov in naročin za jubilejno številko, toda potrebno je, da smo aktivni tudi v nabiranju naročin.

Čitatelj, ali ti "Proletarec" ugraja? Dopadel se bo tudi tvojemu prijatelju. Če se brani dati celoletno ali polletno naročnino, naj si ga naroči za najkrajšo dobo, ki je četrletna. Za \$1 bo dobival "Proletarca" tri mesece, in nedvomno bo potem sam obnovil naročnino ne da bi ga kdo silil v to. Naročniki na ta način lahko mnogo store v agitaciji za razširjenje "Proletarca".

Prihodnja konferenca JSZ. bo 27. aprila v Milwaukee

Waukegan, Ill. — Konferenca soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ. za severni Illinois ter Wisconsin se bo vršila v nedeljo 27. aprila v Tamisovski dvorani na 3rd St. in National Ave. Prične se ob 9. dopoldne.

Posivnice sem poslal vsem klubom in društvom Izobraževalne akcije v tem okrožju. Ako kateri ni prejelo tega obvestila za volitve delegatov, oziroma, ki se je med tem prijavilo k Izobraževalni akciji, naj izvoli delegata za to zborovanje ne glede na pismeno obvestilo. Klubi in društva so prosena, da mi imena zastopnikov pošljejo do 24. aprila.

Ni potrebno mnogo naglašati, da so take konference velike važnosti. Na njih se razpravljajo in sklepa o našem političnem in kulturnem delu. Delajo se načrti, po katerih naj usmerjajo svoje aktivnosti naše organizacije v naslednjih.

Na prihodnji konferenci bodo trije referati, namreč poročala bosta o prišli konferenci določenih predmetih dva moška in ena ženska. Razpravljali bomo tudi o sporedu zbora JSZ. in izvolili delegata, ki bo zastopal to Konferenco v Detroitu.

Važno je, da se zborovanje prične ob pravem času, zato ste proseni, da ste v imenovani dvorani ob 9. zjutraj.

Pripravite si poročila, prestudirajte spored zbora v "Proletarcu" in pa konferenčni dnevni red v pravilih JSZ., pa bomo imeli zelo plodonosno zborovanje.

Martin Judnich, tajnik konferenc, 708 McAlister Ave., Waukegan, Ill.

**Predavanje s filmi na
Hermine**

Hermine, Pa. — V soboto 5. aprila bo v dvorani dr. št. 87 SNPJ. predaval s. Limbach iz Pittsburgha o potovanju skozi Jugoslavijo, o vožnjah pod morjem itd. To predavanje bo spremljano s filmskimi slikami, torej nekaj izrednega.

Razen Limbacha bo govorila tudi Jessie Stephen iz Anglije, znana agitatorica delavske stranke. Je izborna govornica.

Delavstvu je potrebna izobrazba, da se usposobi za samovoljo — to je resnica, kateri nihče ne ugovarja. Predavanje, kakor ga bomo imeli priložnost slišati 5. aprila, je šola, v kateri se človek lahko veliko nauči. Svoje znanje moramo neprestano izpopolnjevati. Samo tarnanje v stavkah, v krizah in pod težo krivic ni ne pomagata. Naučiti se moramo spoznavati vzroke in potem porabiti svojo moč in znanje v prid delavskega ljudstva.

Za uspeh je potrebna vztrajnost. Mnogo je moč in žen, ki so v borbi za ljudske pravice od mladosti do konca življenja. Se več je takih, ki kmalu omajajo. Mnogo je delavcev,

ki gredo na vsako predavanje, shod, zborovanja in druge delavske prireditve, samo ako morejo. Se več je takih, ki se za ničesar koristnega ne zanimajo, posledice brezbrčnosti pa trpi ves delavski razred.

O starem Edisonu pišejo, da je izrekel željo živeti še pet let, da bo v tem času dogotovil eno novo iznajdbo, na kateri dela. Edison, prvak v iznajdbah, se še vedno učil v svoje visoki starosti, med delavci pa jih je vse polno, ki pravijo, da že dovolj vedo.

Vse kar je svet dosegel, je dosegel z umom in delom. Družba bodočnosti bo organizacija, ki jo zgradi delo na podlagi razuma in pravičnosti za vse ljudi.

O prizadevanjih in delu mislečega človeštva boste čuli v soboto 5. aprila in tudi videli v slikah.

Anton Zornik.

Delegatje kluba št. 1 J. S. Z. za prihodnji zbor

Chicago, Ill. — Delegata kluba št. 1 bosta na prihodnjem zboru JSZ. v Detroitu Peter Bernik in Josko Oven. Izvoljena sta bila na seji dne 28. marca.

John Olip in Filip Godina sta bila izvoljena na isti seji za delegata konference JSZ., ki se bo vršila v nedeljo 27. aprila v Milwaukeeju.

V jubilejni-prvomajski številki bo imel klub voščilni oglas v vsoti \$10, in naročil je 500 izvodov te slavostne izdaje.

Na imenovani seji je klub dobil dva nova člana. Tajnik je poročal, da jih ima sedaj 107.

Po končanem dnevnem redu je predaval Anton Garden o U. M. W. of A. in njenima konvencijama, ki sta se vršili nedavno, posebno o springfieldski, katere se je bil udeležil. — P. O.

Shod za reorganiziranje U. M. W. v Bridgeportu

Bridgeport, O. — V nedeljo 6. aprila ob 3. popoldne se bo vršil v društveni dvorani shod reorganiziranja U. M. W. of A., katere je bila zasnovana na springfieldski konvenciji. Govoril bo novi predsednik šeste državnega senatorja. Bil je aktiven na konvenciji v Springfieldu in bo poročal o nji.

Ako je vam na tem, da se razmere med premogari ne pogreznemo na najnižje stopnje, se zanimajte za reorganiziranje U. M. W., sledite njenim poročilom in udeležite se njenih zborovanj. Dne 6. aprila ob 3. popoldne pridite v prej označeno dvorano in privedite s seboj tovariše delavce vseh narodnosti.

Joseph Snoy.

Dobro uspehi shod v Kansasu

Arma, Kans. — Dne 20. marca zvečer se je vršil v Arma Theatre shod socialistične stranke v Crawford County. Glavni govornik je bil James O'neal iz New Yorka, urednik socialističnega tednika "New Leader". Predsedoval je s. Roy Stanton iz Mulberry, ki je socialistični kandidat za državnega senatorja. Pred pričetkom shoda je zaigral par komadov na harmoniko naš mali dečko Rudy Rugel. Stol je bil previsok zanj, pa je vsedel na boben ali "wash-tub". Dobro je izvršil nalogo, kar je potrdil aplavz. Rudy je sin našega starega sotrudnika Ruglja na Radleyju.

Shod je nepričakovano dobro izpadel. Bilo je navzočih nad dve sto ljudi. Zastopane so bile menda vse narodnosti. Govoril sem s farmarjem, ki je prišel 4 milje daleč na shod. Navzoči so bili Amerikanci, Francozi, Italijani in lepo število Slovencev iz raznih nasebin.

O'neal je v nad eno uro dolgem govoru razpravljaval o današnjih problemih delavstva, brezposelnosti, starostnem zavarovanju itd. Tolmačil je program soc. stranke, ki pokriva vsa taka vprašanja.

Sodrug O'neal je dober govornik, napaka je le, da rabi previsoke izraze, kadar govori preprosto delavstvu. Vzlic temu je napravil na udeležence dober vtis.

Upanje je, da se bo s tem shodom zanimanje za socialistično stranko zopet poživel, ne le s shodom, nego tudi z agitacijo zanj, kajti razdeljenih je bilo nad tisoč letakov in marsikdo se je prejel, da socialistična stranka prihaja zopet v ospredje.

Shod je aranziral klub št. 21 JSZ. in s tem ponovno dokazal, da je organizacija neobhodno potrebna. Tudi če je le peščica sotrudgov, organizirani morajo biti, kajti brez organizacije ne bi bilo agitacije, ne shodov. Rojaki delavci, pridružite se temu klubu.

Naklonjenega se nam je izkazal tudi lastnik omenjenega gledališča, ki je nam računal zmerno najemino. Nasprotno so se izkazali lokalni listi.

Urednik lista "Arma Record" mi je osebno obljubil, da priobliči vabilo na shod, potem je pa "pozabil". "Pittsburg Headlight", ki je glasilo republikancev, in "Pittsburg Sun", ki veleva za podpornika demokratske stranke (toda oba lista izdajajo eni in isti ljudje), sta se branila našega oglašanja na vse kripke in končno le priobličila plačan oglas, toda na prostoru, da ga je bilo treba ikati s povečalnim steklom. Toda kdo bi jim zameral! So pač razredno zavedni in vedo, kje so njihovi interesi, zato tudi vedo, da od socialistične stranke nimajo pričakovati nič dobrega.

Anton Sular.

Uspešna predstava

Predstava "Vdove Rošlinke" v nedeljo 30. marca je bila za klub št. 1 uspeh v vseh ozirih. Udeležba je bila dobra in avdijsenca z igrjo zadovoljna. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali, bodisi na odru ali pa sprejeli druga dela. S tako kooperacijo lahko računamo na uspehe tudi v bodoče.

To je bila zadnja predstava dramskega odseka v tej sezoni, imamo pa na sporedu še koncert "Save" v nedeljo 27. aprila, ki vključuje tudi opereto "Kovačev študent". Vstopnice v predprodaji so 75c, pri blagajni na dan priredbe pa \$1. Nabavite si jih čimprej. Zadnja naša priredba v tej sezoni bo prvomajska slavnost v četrti zvečer prvega maja v dvorani SNPJ. Na sporedu bodo slovenski, angleški in hrvaški govori, angleška enodejanka, petje zbora "Save" in solistov, deklamacije in pa nastop tamburnškega zbora. Vstopnina na to slavnost bo 35c. — P. O.

Detroit se pripravlja na zbor J. S. Z.

Detroit Mich. — V smislu zaključka splošnega glasovanja se vrši osmi redni zbor JSZ. v Detroitu, kar je iz praktičnih razlogov zelo umestno. Priprave za zbor so v polnem teku. Posamezni odbori že poslujejo, delegatje in gostje pa naj bodo pripravljeni, da bodo detroitiski sodrugi skrbeli za njih udobnost in najvišji meri. V Detroitu boste med sodrugi in poletili se boste med nami doma.

J. Petek vprašuje v "Proletarcu", kaj je sugestija J. Frančeska glede ponovitve ene "Zarje" opere ob priliki zbora JSZ. O ideji sta detroitiska kluba resno razmišljala, kajti lepo bi bilo, če bi mogli čuti s kakšnega primernege odra v Detroitu slovensko opero, ki nam bi jo predvajala "Zarja".

Zal, da so v tem slučaju odločile razmere, ne mi. Znano je vam, da je v Detroitu velika brezposelnost skozi vso zimo, in da je valed nje prizadetih zelo mnogo naših ljudi. V takih okoliščinah ni pogojev, da se bi moglo pokriti visoke izdatke, ki bi nastali s tako veliko operno predstavo. Je pa naša želja, da pridejo med nas, in bodo povabljeni, kadar nam gospodje delodajalci naklonijo boljše čase.

Kar se tiče zbora JSZ. samega, seveda ne bo brez priredb. Koliko bo v ta namen časa na razpolago, bo dobro porabljen. — Česen.

Kolekte se množe

Johnstown, Pa. — Od kar smo dobili faro, so se kolekte zelo pomnožile. Vedno kdo poteka na vrata. Enkrat je potreba novega zvona, drugi venec za glavo svetnice na oltarju itd.

To so naše lokalne kolekte v prid naši fari.

Zadnjič pa so prišle kolektorice prav iz Lemonta, oziroma "Ameriških Brezij". Bile so oblečene samostanško nunsko, oziroma kot redovnice bo menda bolj pravilno rečeno. Tudi za ta poset se imamo zahvaliti novi fari oz. gospodu župniku, katerega so vprašali njegovi prejšnji sostanovalci, kako bo kaj žetev. Zase se je gotovo pohvalil in ni nasprotoval, če še kdo drugi malo zajame.

Slabi in revni morate biti tam okrog Chicaga in Jolietu, ker ne morete prehraniti teh redovnic v Lemontu, da morajo na tako dolgo pot po pomoč.

Sestre so obiskale tudi take družine, ki v sled slabega zaslužka kljub varčevanju komaj bomo izhajajo in nimajo potrebne obleke. Ako daš, je treba še večjega pritrgovanja v družini.

Če bi sestre in tisti, ki so jih povabili sem, nekoliko razmišljali, kako se preživljajo družine 6—8 glav s plačo od \$15 do \$20 na teden, bi se bržkone spomnili na socializem in mogoče se bi celo oprijeli kakšnega bolj pametnega posla kakor je kolektanje za zvon, venec ali Lemont.

Tu v bližini so nedavno odaslovili v enem premogovniku sto delavcev, baje samo zato, ker niso kupovali v kompanijski štacuni. Delavce malo zaslužki, pa si želi kupovati potrebščine tam, kjer dobi največ in najboljše za denar. Kompanijska trgo-

vina ni tak prostor. Ampak kompanija hoče gospodovati med delavci pri delu in kadar so z dela. Kar jim plača, hoče nazaj.

Kot nihče, tudi kronikar ne piše tako, da bi bilo vsem po godu. Eni ugibajo, kdo je pa imenuje to ali ono ime. Posebno hudi so nanj nekateri tistih, ki so našli pokoj svoji duši v novi fari. Mislijo, da jim branim moliti—ali ne vem kaj pravzaprav mislijo. Samo to vem, da bi me dobro ošteli, morda celo "premi-kastili", če bi jim prišel v roke.

Jaz jim ne želim slabo. Pišem, da se čuje kak glas v tem listu tudi od nas, in nič ne škodi, če dajo taki dopisi enim kot drugim malo življenja. Ako se za daljšo dobo nič ne oglašim, želim vsem mnogo rdečih piruhov in pa aletujo, ki bo pomenila delavsko vstajenje. —Kronikar.

Iz Bridgeporta, O.

Seja kluba št. 11 na Bridgeportu, ki se bi imela vršiti 20. aprila, bo v sredo 16. aprila ob 7. zvečer. Premišljena je na ta datum iz razlogov, ki so bili na seji pojasnjeni.

Udeležite se je vsi. Na dnevnem redu bodo važne zadeve, npr. priprave za klubovo priredbo 10. maja, o konferenci JSZ., ki bo 27. aprila na Piney Forku, o osmem rednem zboru JSZ. itd.

Velik korak naprej je storil naš klub s sklepom, da si ustanovi pevski odsek. V klubu si bomo zgradili močan pevski zbor ako bomo delali drug z drugim roka v roki. Imamo sodruga Fr. Matkota, ki je zmožen ne samo nakladat premog, pač pa tudi poučevati v petju in voditi zbor. Igra klarinet, na harmoniko, klavir, in tudi ure popravila. Če hočemo peti ali plesati, ali če se nam ura ustavi, imamo poslužno doma. Vsi, katere veseli petje in so pripravljeni vztrajati, so vabljeni, da pristopijo v zbor. Vabljeni so stari in mladi. Socialistični klub si prizadeva orati na kulturnem polju, in žel bo sadove z vašim sodelovanjem ter dobrohotnostjo.

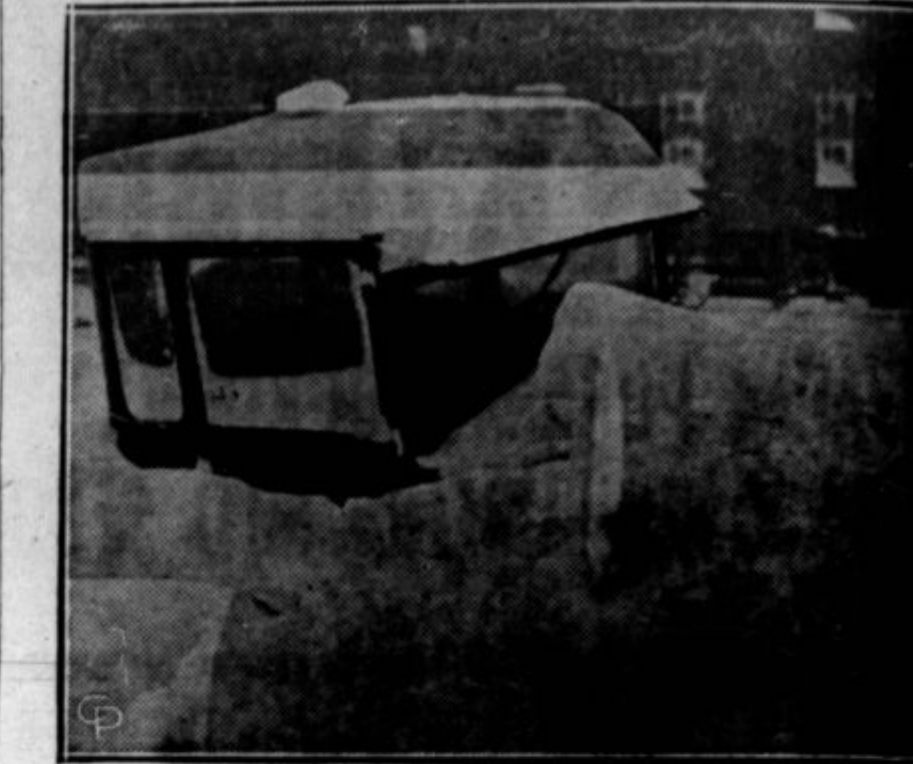
Za pristop v zbor se zgledite pri Louisu Gorenecu ali Tony Kravanji, ali pri Fr. Matkotu.

Joseph Snoy.

"Beauty contest" na prireditvi društva "Gorenjec"

Chicago, Ill. — V soboto 10. maja bo imelo nekaj posebnega društvo št. 104 SSPZ. Na svoji prireditvi v Fleinerjevi dvorani, 1638 N. Halsted St. (blizu North Avenue) bo izbralo "majsko kraljico". Kako, to bo v pridnostih sporočeno pozneje. Igral bo orkester bratov Sotek. Vstopnina je 50c. Rezervirajte si soboto 10. maja za "Gorenjca". — S.

ZIMA NAMESTO POMLADI

V tednu z dne 24. marca je zapadlo v Chicagu v dveh dneh 19 palcev snega, katerega se je poleg tega nakupilo še s streh in od kjerkoli ga je mogla nanositi burja toliko, da je bil promet posebno kar se tiče poulične železnice, popolnoma paraliziran. 40,000 delavcev je dobilo delo pri odmetavanju snega, več kot toliko pa jih ni moglo na delo. Vzelo je štiri dni, predno so bile vse glavne ulice zopet odprte prometu. Na sliki je avto, ki ga je zajel snežni zamet. Tisoče avtov in pouličnih kar je bilo "zajetih" s snegom.

V pojasnilo prizadetim v Meadowlandsu

Bridgeport, O. — Pred par tedni sem imel članek v Proletarcu o agitaciji zanj v Penni. Med drugim sem opisal tudi dogodek v Meadow Landsu, na katerega odgovarja br. Ažman v 1172. šte. "Proletarca".

Kar se tiče mojega spremljevalca, ne vem, kakšno mnenje ima o njemu nasebino, niti mi ni intimno znan, da bi izrekal o njemu sodbo. Čul sem, da je obsvožen, in dejal mi je sam, da ima nasprotnike. Sodil ne bom, nimam vzroka ne pravice. Z osebo, ki je bila z menoj prvi večer, sva jih več vprašala za spremstvo. Bila sva tudi pri br. Ažmanu.

V dopisu se pritožuje po nepotrebnem. Saj vendar ni bilo ničesar proti časti nasebine! Moj uspeh ali neuspeh ji ne bo vzel ugleda. Doga-dek pa, ki sem ga opisal, je resničen. Jaz nisem rekel, da se to tiče Ažmana ali da so drugi taki.

Kar se tiče slovenskega doma, ni moja briga kako je propadel in kdaj. Poročal sem, da ga je nasebina imela, da je bil na zelo lepem prostoru, ter da je prišel v druge roke, kar je

škoda za nasebino. Če je moralo tako priti, kaj se hoče!

Opazka, da taki, ki agitiramo za Proletarca, nismo nič vredni, je tudi od tam. Če sem o tem poročal, men-da ja nisem vzel časti nasebine!

Imam navado, da opisujem reči kakor so — pa bile lepe ali grde, prijetne ali neprijetne. Tako pišem, ker mi drugače ne dopušča vest. V Meadowlandsu še pridem.

Kar se tiče opazke o ničvrednosti Proletarčevih agitatorjev, sem jo o sebi čul prvič, pa ne direktno. Bila mi je sporočena. Ni je izrekel Ažman, rad bi poznal tistega ki se je spozabil, da bi vedel, koliko je vredon. O sebi toliko. Stojim v 36. letu. Imam družino s petimi otroci. Bolehen sem že 13 let. Za preživljanje delam v premogovnikih ali v tovarni. Vseskozi pošten. Aktiven sem v delavskem gibanju iz prepričanja.

Rojake v Meadow Landsu prošim, naj me ne razumejo napačno. Saj so bili dobri z menoj, razen v par slučajih. Drugače pa vsi, posebno Tomažin, Demšar, in Lisjak.

Ko se zopet vidimo, se pogovorimo več osebno, brez jeze in zamere.

Joseph Snoy.

(Ta dopis je zakasnil radi pomanjkanja prostora v prejšnjih številkah.)

Jubilejna številka petindvajsetletnice "PROLETARCA"

iziaje koncem aprila

NOBEN JUGOSLOVANSKI list v Ameriki ni nudil v eni izdaji toliko zgodovinskega pregleda, kakor ga bo imel jubilejni "Proletarec". Razen zgodovinskih podatkov o listu, JSZ., raznih naših organizacijah in nasebinah bo vseboval razne druge izvirne opise, pesmi in ilustracije.

Nobena "Proletarčeva" številka ni imela toliko sotrudnikov, kakor jih bo v jubilejni-prvomajski izdaji. Angleški del bo obsegal osem strani, in bo s tem največji angleški list, kar je bilo doslej izdanih med Slovenci.

POŠLJITE NAROČILO SEDAJ.

Cene so sledeče:

Posamezen izvod	\$	
10 izvodov	1.40	
25 izvodov	3.50	
50 izvodov	6.90	
100 izvodov	12.80	
250 izvodov	32.00	
500 izvodov	50.00	
1000 izvodov	95.00	

ZA STARI KRAJ POSAMEZEN IZVOD 20c

Tak list zasluži, da se ga širi in da ga ljudstvo čita. Sodelujte, da izide jubilejna-prvomajska številka "Proletarca" v mnogo tisoč izvodih. V S A K D O naj stori kolikor največ more, pa bo to podvzetje triumfalno.

**Konferenčno zborovanje
klubov in društev Izobraževalne
akcije J. S. Z.
ZA ZAPADNO PENNSYLVANIO
se vrši
v nedeljo 20. aprila v Slovenskem domu na
LAWRENCE, PA.**

Vabljeni so vsi klubi J. S. Z. in društva Izobraževalne akcije da pošljejo zastopnike na to važno zborovanje, ki bo zadnje pred VIII. rednim zborom J. S. Z. Naj ne bo torej nobenega kluba ali društva, da bi ne bil zastopan na prihodnji konferenci.

ODBOR.

Čemu nesporezumi

Collinwood, O. — V Prosveti z dne 24. marca je imel Joseph Presteri dopis, kjer piše, kako mi je pred leti pravil, da se mi bo zgodilo to in to — da bodo pogazili mene, kakor so njega.

Nisva mnogo občevala, vendar tega tudi ni bilo takih pogovorov, kjer se bi prerokovalo o tem in onem. Priznam, da je "E." napravila Presteriu krivico, ker je zagotavljala, da se v nji lahko vsakdo zagovarja, kdor je napadan, on pa je trdil, da je dobil od njenega urednika pismo, v katerem ga obvešča, da mu ne bodo priobčili njegovih zagovorov.

Naglašala, da je bil tajnik kluba št. 49. Da! Pa ne takrat, ko so ga napadli v "E." Čemu ni bil tajnik, in čemu ni vsaj plačeval članarine? Tega ni pojasnil.

Tista afera se je pletala ravno v času predsedniških volitev. Prav v takih kampanjah je dolžnost vsakega socialista, da je aktiven. Josip pa je mislil na osebnosti. Za volitve se ni brigal. Kdo je prihajal na sejo skozi celo poletje? Tajnik Pezdirtz in jaz. Bil je to klub dveh oseb. Ko ga nekoč vprašam, čemu ga ni na sejo, je dejal, da je delal dovolj, sedaj naj pa še drugi. Tako me je učil socializma. Ni bil jezen name, pač pa na drugega.

Na klubovi seji je bila enkrat obtožnica proti bivšemu članu, ki je za-

govarjal stališče nekega lista. To je, kar misli Presteri. Zagovarjala sva ga oba. Kadar je kdo obtožen, nekdo ga mora zagovarjati.

Nekoč je govoril na klubovi seji, da so nekateri proti klubu in čitalnici, da bi jo klub upravljal. Bil sem z njim. Ko pa smo bili pred nasprotniki, pa pravi Joseph: Tisto... ve pa... br. Barbič, on bo povedal.

Kje je tukaj pogum in doslednost? Pravi, da sem imel zaslonbo pri "E." Tam pa pravijo, da sem jih že dosti napadal. Kako se to vjema?

Kaj smo delali pred letom in pol? Kaj se je vršilo med prijatelji, ki sta potem dolžila drug drugega velikih in malih pregreškov, ne vemo. Vemo pa, da je bil klub zanemarjen, imel je dolg in nerednost. Presteri je po obravnavi dajal razne nasvete, krivdo za hibe je valil kolikor mogoče na tajnika Pezdirtza, dasi je bil on nevednež. Presteri je bil o tem dobro informiran, ker je zahajal k njemu na dom. Zahajati na sejo in plačevati članarino pa mu ni bilo mogoče.

Da, mi smo nastopili lansko leto in tudi letos. Delali smo in še delamo. Držimo se še na površju in ako nas ne bi bilo, bi bil klub utonil. Hoteli smo ga rešiti, naj bodo naporu kakršnikoli. Posrečilo se nam je. Tudi sedaj ni tako slabo — hvala sodrugom, ki po njegovem mnenju niso tako dobri kakor si jih želi on.

Pravi, da so ga napadali v mojem imenu. Dokumente imam še dobro shranjene, kakor "krfak deklaracija" in "poslanico narodu". Ni dobro, če hoče biti človek prvi znotraj organizacije na sunaj pa se da odpihnuti nasprotnikom, ker mi vzame pogum in pa moč razumno organizirati obrambo.

Pravi, da ne ve, čemu je bila so-proga izključena. Je jasno. Kdor članarino ne plačuje, se ga črta. Čemu je meni sploh treba to pojasnjevati?

Branil sem ga, kolikor se je dalo. Tudi drugi so bili na njegovi strani, kolikor je bilo mogoče. Ampak če človeka vodijo zgolj maščevalni naklepi, je pametna obramba onemogočena.

Ni se ne veseli... Tudi eni "Kudenti" so se veselili. Pa sedaj...? Neki "gigri" je zaplakal, da so solze močile čikaška tla. Mi vstajamo, njih pa je strah!

Frank Barbič.

Če je bila storjena Presterlu krivica, naj se popravi

Krayn, Pa. — Iz Collinwooda se že dolgo objavlja dopise polemike vsebine, in iz njih vidimo, da imajo tam velike notranje boje. Vedno se kaže le na druge, a je mogoče, da je tudi v domačem taboru kaj na robe.

V Prosveti z dne 24. marca sem čital dopis Josipa Presteria. Nanaša se na afero, ki se je vršila pred pol-drugim letom. Veliko pisanja je bilo o nji. Prečital sem vse. Presteri pravi, da sodrugi izgubljajo radi nesoglasij. Nasprotniki se zatekajo k različnim sredstvom, med temi tudi k razdvajanju članov v klubih. Socialisti bi morali biti bolj taktični, razumeti bi morali, s kom imajo opravka. Če se človek laska, ni še znak, da je res prijazen. Morda drži za hrbtom gorjako.

Če sodim po dopisih, niso imeli člani kluba nikjer takih neprilik med seboj in z drugimi kakor ravno v Collinwoodu. Ako je verjeti izjavam J. Presteria v omenjeni številki "Prosvete" (in ne vem, zakaj ne bi bilo verjetno), tedaj se mu je zgodila velika krivica v imenovani aferi od strani sodrugov. V tistem navalu nanj je dobil napad na svojo čast in poštenje — rano, ki se nikdar ne more zaceliti. Vedno se dobe ljudje, ki iščejo napake na drugih, in ko hitro jo najdejo in se jim ponudi prilika, napravijo iz komarja slona.

Brez napak nismo. Bo vzelo še dolgo, predno bo povprečen človek popolnejši od današnjega. Pričakuje pa se od razumnih ljudi, da so pripravljeni napake, kadar jih spoznajo, tudi popraviti.

Ni moj namen umeševati se v zadeve Collinwoodčanov, oziroma v afero Jos. Presteria, vendar pa bom

tu izrazil svoje mnenje. Če proti Presterlu za očitani prestopki ni bilo dokazov, in kakor razvidim, jih res ni bilo, tedaj je dolžnost kluba št. 49, da svojo napako popravi, in ravno tako je stvar eksekutive JSZ, da stvar temeljito preišče.

O Frank Barbiču rečem le toliko. Poznam ga osebno z osme redne konvencije SNPJ. Je aktiven v pravih in prevdaren. Ako je pri aferi J. Presteria prizadet v tem, da se mu je z njegovim odobravanjem storila krivica, naj zmote popravi. Vsek zaveden delavec želi, da bi bile naše vrste složne. V Collinwoodu boste lahko veliko dosegli združeno, če pa boste pustili da bodo nasprotniki padli sedaj po enem, sedaj po drugem, vas bodo z razdvajanjem uničili. Henrik Pečarič.

O-obiskih

Clairton, Pa. — To je moj prvi dopis od kar sem zastopnik. Posebne nimam poročati. Delavske razmere so pa povsod slabe in ljudje se težko preživljajo.

Cital sem, da bo v Rusiji pecivo na veliko noč prepovedano, baje zato, da ne bo spominjalo na ta praznik. Tu se dobi okusno pecivo ob gotovih prilikah v obliki časa in ob raznih prilikah. Meseca marca, ko sem potoval po Westmoreland County, sem obiskal gostoljubno družino Smolich na Herminie. Pogostili so me, potem so me peljali na obisk k "debelemu" Jožetu na Clairton. Tam je bila zbrana še večja družba pri obloženih mizi, ki se je zabavala domače in prijateljsko. Jože mi je dejal, da mu je naročnina potekla ter jo obnovil za Proletarca in Prosveto povrh pa je dal še dolar listu v podporo, društveni predsednik pa 25c. Če se bi vsi Jožeti spomnili "Proletarca" na svoj god na tak način, kakor se je Jos. Smerkol, pa bi Proletarec lahko izšel na svoj god koncem tega meseca še v večjem obsegu.

Družba je postajala vesela, prepevala je, in razšla se je pozno v najboljšem razpoloženju. Jožetu Smerkolu in njegovi soprogici čestitam na uredbi prijetnega večera in klilem: Na mnoga leta!

Ljudje se torej zabavajo kadar imajo priliko, ker bi bilo predolgočasno in premučno, če se bi ukvarjali s samimi skrbmi.

Naj še omenim, da sem vsoto \$2.56, ki je bila prispevana za Jos. Glavana, poslal na pristojno mesto.

Anton Zidanek, zastopnik.

Priredbe v Clevelandu

Cleveland, O. — Navada je, da se priredbe oznanjuje daleč vnaprej, posebno piknike, v svrhu informacije drugim organizacijam.

Društvo "Naprej" št. 5 SNPJ. priredi piknik v nedeljo 20. julija. Pevski zbor "Zarja" bo imel piknik v nedeljo 27. julija na Goriškovi farmi v Randalu, na istem kraju, kot lansko leto.

Klub št. 27 JSZ. bo imel piknik v nedeljo 17. avgusta na znani Močilnikarjevi farmi. Toliko v obvestilo o datumih, nadejajo se, da bodo druge organizacije to blagohotno upoštevale. — Karl Trinast.

Seja eksekutive J. S. Z.

Redna seja eksekutive JSZ. in njenih odsekov se vrši v petek 4. aprila v uradu "Proletarca".

SLOVENCEM PRIPOROČAMO KAVARNO MERKUR

3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL. (V bližini urada SNPJ in Proletarca.) FINA KUHNJA IN POSTREŽBA. KARL GLASER, lastnik.

Prva razstava slik v S. N. D. v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Prvič v zgodovini slovenske naselbine Waukegan. North Chicago se dogodi, da bo Slovenski narodni dom spremenjen v galerijo slik. Na razstavi bodo slike, katerih mojster je H. G. Perušek. Do 60 slik, med njimi najnovejša njegova dela bodo na upogled publiki. Mnoge so zadnje tedne obirno opisovali kritiki v čikaških angleških dnevnikih.

Razstava Peruških slik v tukajšnjem Slovenskem narodnem domu se prične 11. aprila in bo potem nadaljevana v soboto in v nedeljo 12. in 13. aprila. Zaključena bo v nedeljo.

Slovenci v Waukeganu so s povabilom H. G. Peruška, da razstavi svoje slike v naši naselbini, storili korak, ki je vreden vsega odobravanja.

Slike bodo razstavljene v veliki dvorani — boste videli, kak hram umetnosti bo ta dvorana omenjene dneve! Nekaj slik s starokrajskimi motivi bo tokrat prvič razstavljenih. Tudi sliko, ki je dobila priznanje na razstavi v Chicago Art Institute, bomo videli.

Tukajšnji Slovenci bomo šli vsi na razstavo. Čemu ne bi šli? Vsi ljubimo lepo petje, glasbo in lepe slike. Nikomur ne bo žal, če bo uporabil par uric in se zamislil v boljši svet, v katerega nas upeljujejo umetniki: slikarji, kiparji, glasbeniki, pisatelji in drugi.

Vstopnina na razstavo bo malenkostna vlad želje umetnika, to je, 25c za osebo. S tem denarjem, ki ga dobi S. N. D., se bodo pokrili stroški, ki nastanejo z razstavo.

Tudi rojaki iz bližnjih naselbin so vabljani, da pridejo ob tej priliki v Waukegan. Prikladen dan je posebnost v nedeljo 13. aprila. Peruških slik toliko skupaj ne morete videti vsak dan. To je ena prilika, ki jo dajmo izrabiti. Bo nam v prid. Kdor bo želel kupiti kako sliko, bo dobil pojasnila pri odboru S. N. D. Na svidenje na razstavi.

Za razstveni odbor, Rudolf Skala, tajnik S. N. D.

Joe Reiner ponesrečil

Johnstown, Pa. — Dne 25. marca se je pri delu ponesrečil sodrug Joe Reiner. Padel mu je na levo nogo težak kos premoga in mu jo zlomil. Nahaja se v bolnišnici Bethlehem v Johnstownu. Priporočam ga v obisk. Ignac Groznik.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Zadružna banka
Ljubljana, Jugoslavija,

V LASTNI HIŠI, MIKLOŠIČEVA CESTA 13, BLIZU GLAVNEGA KOLODVORA, SE PRIPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

- 1.) sprejema denar za hranilne vloge ali za tekoči račun proti najboljšemu obrestovanju.
- 2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.
- 3.) posreduje v vseh gospodarskih zadevah hitro in po ceni. Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se nakaze na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., istočasno naj se Zadružna banka o tem obvesti in naroči izplačilo. Naš upravni zastopnik za Ameriko je Joseph Menton, 15824 Normandy Ave., Detroit Mich. Obračajte se nanj.

Obračajte se v vseh bančnih poslih za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

S. P. proti registriranju inozemcev

Socialistična stranka je odločno proti zakonu za registriranje inozemcev, kajti vse do sedaj stavljen predloge so bile predložene edino z namenom, da se policijsko kontrolira "neelojalne", torej radikalnejše priseljenike, ki pričakujejo tudi v tej deželi pravico, da svobodno izražajo svoja mnenja in politično prepričanje. Socialistična stranka je od vsega začetka proti policijskim metodam v nadzoru inozemcev. Tajnik stranke Clarence Senior je obvestil vse kongresnike o strankinem stališču.

SLOVENSKEMU OBČINSTVU V CHICAGO.

V soboto 5. aprila ob 8. zvečer bo v dvorani SNPJ. filmska predstava o Jugoslaviji. Slike so izredno lepe, posebno iz Slovenije. To niso "slides", nego "standard size moving pictures".

V pokritje stroškov se bo pobirala vstopnina 35c za osebo.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vogal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredo od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer.

Tel. Crawford 2893.

Tel. na domu Rockwell 2816.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

'The Milwaukee Leader'

Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Frank Mivšek

Coal, Coke and Wood.—Gravel.
WAUKEGAN, ILL.
Phone 2726.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1. do 6. popoldne, v torek, četrtek in petek od 1. pop. do 8. zvečer.
Tel., LAWDALE 4872.
V FRANCES WILLARD BOLNIŠNICI—od 9. do 10. dopoldan ob torkih, četrkih in sobotah.

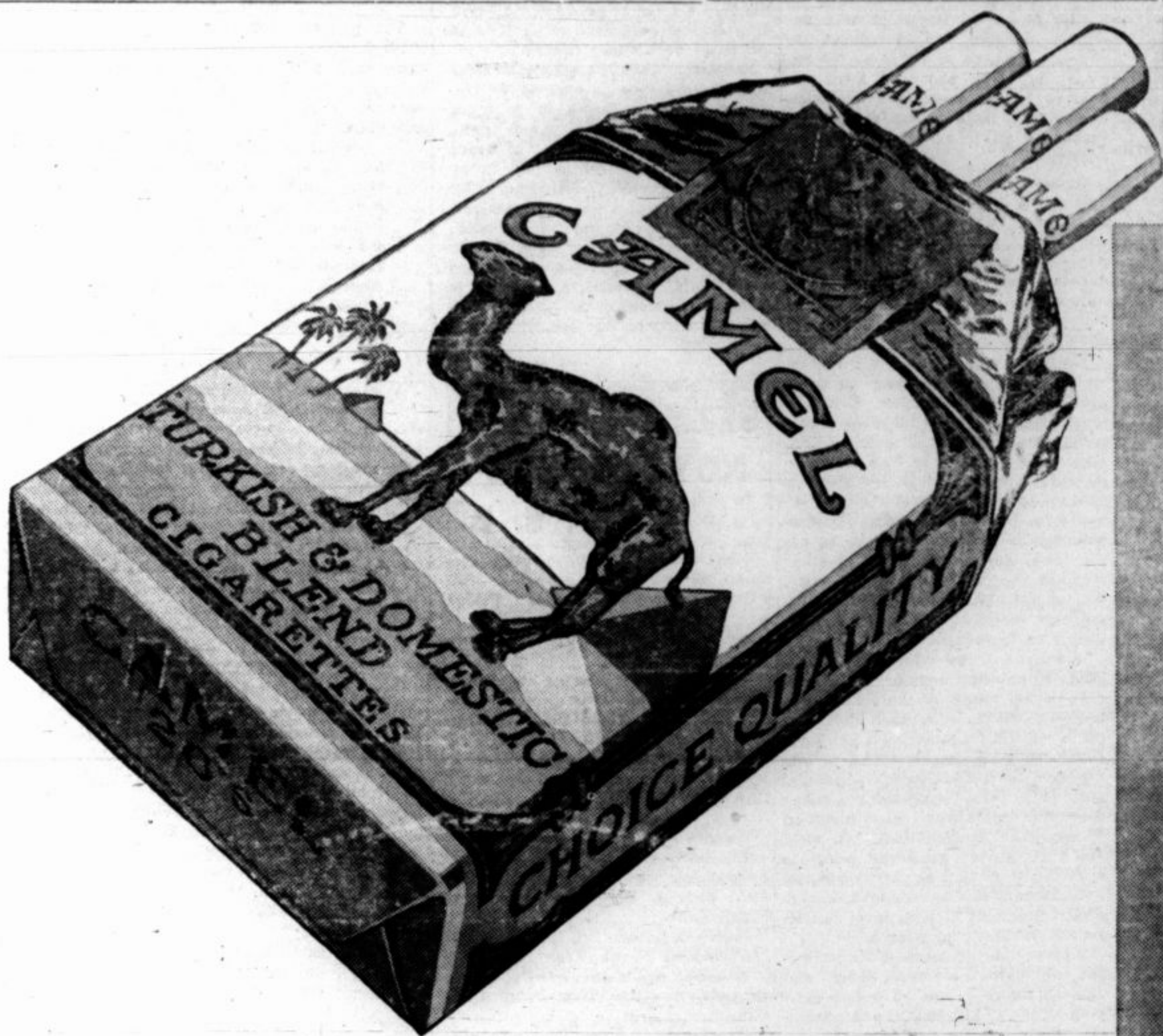
Victor Navinshek

331 Greeve Street,
CONEMAUGH, PA.

Društvene potrebine: regalice, prekornice, znaki, uniforme. — Svilene zastave, slovenske, hrvaške in ameriške. Zaloga godbenih instrumentov in finih

COLUMBIA GRAFONOL

od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvaških plošč.
Zmerne cene in točna postrežba. Pišite po moj veliki cenik. Naročila pošiljam širom Amerike. Se priporočam.

Izkazala se je kot boljša cigareta

EDINA IDEJA NAJVIŠJE kakovosti je bila inspiracija za Camel Cigarette.

Od časa, ko je bila napravljena prva Camel Cigaretta, je ta ideja osamosvojila Camel.

Načelo boljšega tobaka, mešanega v mešanico brez primere, izdelovanje z največjo skrbjo—vse to jamči največji užitek v kaji.

Ta ideal in to postopanje sta za vsakim zavojčkom Camel Cigaret.

To je napravilo Camel najbolj priljubljene cigarete, kar se jih pomni. Več milijonov je izbralo Camels za užitek kajenja, kot je imela kdaj kaka druga cigareta odjemalcev.

CAMELS

za užitek

V vasi Reynies v Franciji, katero je marca t. l. zadel povodenj, je utonilo 109 ljudi. Voda je naglo naraščala in beg je bil mnogim onemogočen. Tudi veliko živine je utonilo. Slika je vzeta z aeroplana.

Žena v današnji Turčiji

Prebivalcev muslimanske vere v Jugoslaviji razmeroma ni veliko. Naseljeni so le v južnem delu države kot zgodovinski dokaz nekdanjega, daljšega turškega gospodstva v teh krajih. Sicer so imperijalistični turški sultani večkrat prodrli daleč v severne kraje s pomočjo svojih udanih paš, bojevitih velikovezirjev in oboroženih surovih sužnjev. Nikjer pa se ni turška oblast tako dolgo vzdržala, kakor v Bosni, Hercegovini in južni Srbiji.

Zato ima bosanski musliman s turškim le skupno vero — sveti islam imenovan. Njihov jezik je soroden srbohrvatskemu in če bi odložili moški rdeči fes in ženske črno kopreno, ne bi nihče vedel za njihovo vero, kot se to spozna sedaj na prvi pogled.

Izmed evropskih držav ima pretežno večino muslimanskega prebivalstva manjši, evropski del Turške republike. Tudi tam je svetovna vojna obročala s sultanovim tronom in njegovim božanskim poslanstvom. Iz stroge absolutistične, nazadnjaške in zoper napredek ali kakšne novotarije skrajno nedostopne sultanije, je nastal modernejši način vladanja, to pa ne samo po imenu, temveč tudi v svojem delu. Daleč bi nas zavedlo, če bi hoteli naštevati ves napredek in uspeh sedanje Turške republike, katerega ima zaznamovati v vseh fazah od časa svojega obstoja. Omenimo naj le to, da se današnja Turčija hitro industrializira in to z lastnim domačim kapitalom. Otrlesla se je verskih predsodkov (ne nosi se več fesa in koprene), uvedena je latinica in na političnem polju imajo žene volilno pravico in dostopna jim je višja šolska izobrazba. Skoraj bi rekli, da napreduje današnja Turčija z ameriškimi brzino. Podobni slučaj hitre modernizacije in emancipacije v smislu zapadne kulture nam je pokazala pred nekaj desetletji Japonska.

Če si ogledamo malo bližje ta napredek in to modernizacijo spoznamo, da so se močno modernizirali le boljši sloji Turčije in to v strogo meščanskem duhu. Delavec in kmet ne napredujejo tako hitro.

Nas seveda zanima najbolj usoda žene v sedanji Turčiji. Odraslim ženam ni treba več neprodno zakrivati obraza, one to svobodno tudi v polni meri izkoriščajo. Seveda velja to le za tkzv. boljše sloje, ki slepo kopirajo moderno evropsko meščanstvo. Hipermoderna turška žena ni vrgla samo kopreno raz obraza, ona tudi neustrašeno kaže svojo lepoto vedoželjni publiki, in letos so si carigradski bogataši zvolili tudi svojo kraljico lepote. Skratka, turška žena je dobila novo dušo ameriškanskega stila. Ona se je hipoma polastila vseh vabljivih sredstev modernega feminizma: Kolikor mogoče kratka krila, kratke lase, našminkan obraz itd. One pa, ki pripadajo najvišjim krogom, rabijo tudi za vsak dan življenje potrebne stvari, kot cigarete, whisky, bridge in poker, avtomobil in drugo. One so na isti duševni moralni in socialni stopnji, kakor ostale žene zapada in severa — seveda, v buržuaznem duhu. Te žene so ustanovile v Turčiji meščansko "Unijo turških žena". To društvo je enako drugim ženskim meščanskim društvom v Evropi in Ameriki, ki v glavnem stremijo le za tem, da zbudijo ženo za njeno naravno vlogo materinstva in gospodinjstva in da jo kolikor toliko zainteresirajo za pridobitev enakih političnih pravic.

Koliko se je naziranje o ženi današnje Turčije spremenilo, je razvidno iz tega, da so letos vodilni turški listi sprožili polemiko, ali se žene more porabiti za tajno policistko, ali ne.

Mnogo je nameščenih zdravnic, advokatinj, profesorice itd. po klinikah, sodnih dvorah, šolah in uradih večjih turških mest.

Na žalost velja vse to le za bogate sloje. Tudi delavski stan v današnji Turčiji nekoliko svobodnejše diha, od vsega napredka in vse modernizacije pa ima le svojo boro eksistenco iz dneva v dan. Za turškega delavca in delavko tudi danes še ni osvoboditve. Tudi oni morajo voditi boje s svojimi lastnimi, moderno prevojenimi, bogatimi narodnimi sobraty za človeka dostojno eksistenco. Tako so nedavno delavke nekega podjetja morale postaviti zahtevo za izboljšanje plač kar za sto odstotkov. Nastopile so tako odločno, da so tudi zmogle. — Kopirana meščanska orijentacija, ki danes prevladuje v Turčiji, ne velja za tamkajšnji delavski stan. Analogno meščanskemu stremjenju je treba delavskemu razredu in kmetu v Turčiji, da se oprime v tisočih bojih že preizkušnih sredstev zavednega svetovnega proletarijata, in ta so: razredna zavest in organizacija.

Vseeno pa ona nekdanja turška žena, polna skrivne tajinstvenosti in romantičnosti, ni še izginila popolnoma. Medtem ko se v Carigradu s ponosom slavi napredek sedanje odkriti lepote ženskega lica in gola ramena poklicanih in nepoklicanih kandidatkinj lepote in ko hipernacionalisti z naslodo gledajo, kako se primer-na golota širi kot dokaz modernizirane republike, hodijo po bregovih Florije, Kilosa in Altinkuna in med tesnimi, razpadlimi ulicami anatolskih mest, žene s pokritim obrazom in v oblačilu, skozi katero ne prodre nobena svetloba do telesa. To je najrevnejši del turškega naroda, ki nekam instinktivno čuti, da ni zanje vse ono, česar se oprijemljejo njegovi verski in narodni bogati sobratje in sestre. Da bi ta revni del turškega naroda vsaj spoznal, da je tudi za njega prišla doba preorijentacije in to v smislu razrednega delavskega pokreta naprednejših narodov. — "Ženski list".

Razne ovire napredku

Ely, Minn. — Dopisi iz naše nasebine so redki, to se večkrat povdarja. Tudi to se skoro vselej naglašja, da vlada nad temi kraji vohunstvo katero onemogoča svobodno izražanje v listih in na sejah, več "svobode" pa je za sejanje neprijateljstva.

Oglašam se, ker se mi zdi potrebno dati nekaj priporočil tistim, katerih se to tiče. Kadar kak dopisnik ali dopisovalka piše v delavski list, naj piše — če mu je, ali ji je za napredek in ugled lista, resnico. Kritizira naj le, če graja odgovarja resnici. Novice naj bodo take, ki se res dogode.

Elyška opazovalka piše v Proletarcu, da se je nabralo v fond za katoliški dom 23 tisoč dolarjev. Bral sem in si mislil, čudno, da mi to ni znano, vedno sem mislil, da je svota manjša. Povprašal sem za cerkveno finančno poročilo, katerega si je lahko dobila tudi opazovalka, in videl v njemu, da znaša ta fond \$12,964.62. Dopisovalka ga je torej dvignila kar za deset tisoč, kar na čitatelje, ki stvar poznajo, ne napravi dobrega vtisa. Naj akcijo kritizira ali jo priporoča, dolžnost njena bi bila paziti na točnost v obeh slučajih.

Pravi, da so vsi odborniki Slovenkega Narodnega doma prispevali precej visoke vsote za katoliški dom, medtem, ko za slovenski dom niti po šest mesece nismo mogli prispevati. Dobro pregledajo v koliko je bila dopisovalka točna tukaj. Pronašel sem da je izmed enajstih uradnikov Slov. nar. doma samo eden prispeval v fond za katoliški dom, in sicer vsoto \$6, eni so prispevali nekaj za cerkev, eni pa tudi za cerkev ničesar. Slov. nar. dom je ustanova, ki ima služiti naselbini v celoti in je politično kot versko nepristranska.

Kar se tiče prispevanja \$5 na mesec v blagajno Slov. nar. doma, opazovalka dobro ve, da so o tem sklepala društva, ki spadajo v organizacijo Slov. nar. doma, na svojih decembrskih sejah. Smatrala so, da se naj te prispevke odpravi iz razloga, ker se ne misli na povečevanje doma, in ker ima v blagajni dva tisoč pet sto dolarjev gotovine.

Namesto, da kritizira, naj bi rajše agitirala za povečanje S. N. D., kar bi bilo potrebnejše in koristno. Kar pa se tiče naprednosti, je S. N. D. samo toliko napreden, v kolikor so napredni ljudje, ki spadajo v to ustanovo. V demokratični organizaciji ne more biti drugače.

"Moč uniforme" v Milwaukeeju

Prizor iz drugega dejanja igre "Moč uniforme". Albert Hrast v vlogi Trčka in Frank Tamše v vlogi mojstra Cvirna, ki dela štruklje za svojo ženo Kato. "Moč uniforme" bo vpriporjena v nedeljo 6. aprila v S. S. Turn Hall. Popoldne bo koncert, zvečer predstava. (Glej poročilo na 5. strani.)

VŠČIPCI

PRED IN PO VOLITVAH.

Pred volitvami novembra 1928 je bil največji delavski prijatelj Al Smith, največji stebel prosperitete Herbert Hoover in največji izdajalec delavstva Norman Thomas. Po volitvah so kapitalisti ponudili Smithu razne službe — malo dela in plačo nad sto tisoč dolarjev letno. Hoover je dobil službo predsednika, Thomas pa službo delavstva tudi po volitvah, čeprav ga delavci pred volitvami niso hoteli poznati. Danes se radi obračajo nanj. — Janez Spoznavalec.

"NESTRANSKA" POLITIKA.

Al Capone je znan vsakemu v Chicagu, ki bere liste — in tudi tistim, ki jih ne čitajo. Vsakdo ga lahko opiše, otrokom do 30. leta pa je on inspiracija. Koliko ljudi je v Chicagu, ki lahko opišejo aktivne, zaslužne znanstvenike, ki žive v tem mestu? Caponiji so plod "NEPRISTRANSKE" politike, kakršno zastopa med Slovenci v Chicagu lotarska stranka s svojo neprosvetno inkorporacijo. — RK.

"AMERIKANSKI SLOVENE" IN UNIJA.

"Father" Bernard in Jerič v pogovoru: Jerič: "Poskusimo dobiti unijski znak, že dosti krat sem mislil o tem." Rev. Bernard: "Dobro, poskusimo." To so zaključili v tisti neprilici radi radio programa na postaji WCFL. Začeli so se posvetovati z unijskim tiskarskim strok — in kakor je navadno pri takih listih, so zahtevali OLAJŠAVE. Hoteli so znak in ob enem OLAJŠAVE.—T.

"KDO SE JE UJEL?"

Tak je naslov editoriala v "Svobodni". V njemu Andrej priznava, da je bil edini, ki se je ujel v oglašanje radio programa v prid "Amerikanskemu Slovencecu". Ali — on to takole tolmači: "Ker je bil program resnično oddan, se nisem ujel. Ljudje so dobili, kar smo obljubili."

Potem gaja "Prosveto" in "Proletarca", ker sta prala RESNICO o reklamnih radio programih "Amerikanskega Slovenceca". Zameri jima, ker ta dva lista nista hotela francižkanom pomagati vleči radio postajo čikaške delavske federacije za nos. Ali ste že spoznali, kako navdušen klerikalce je skrit v Andreju? Bivši svobodnomojci pa zalagajo navede v prid njega in gospodov pri sv. Štefanu.

ČEMU RASTE S. N. P. J.?

V istem listu je drug editorial, ki tolmači, da socialisti za rast SNPJ. nimajo prav nobenih zaslug. Konstatira: "... Pogledimo npr. k Slovakom, katerih je manj v Ameriki kot Slovencev, pa so vendar še v veliko krajšem času zgradili tolikšno organizacijo kot je SNPJ. Organizacija je v glavnem katoliška..."

Ali čutite Kobalovo dušo v konstatiranju ORGANIZACIJA JE V GLAVNEM KATOLIŠKA? Pa naj Kobal pove, čemu KSJ. ni napredovala saj je vendar katoliška — naj tudi pove, če so kakšne zavarovalniške razlike med tisto "v glavnem KATOLIŠKO" slovaško organizacijo in med SNPJ.

ROCKEFELLERJEV LAJAK.

V istem "editorialu" Kobalove-Bergerjeve "Svobode" je sledeči stavek: "Spominjamo se, kako je leta, ko je bil drugi izvoljen Coolidge, glasilo podporni jednote ravno pred volitvami strupeno napadilo kandidata, ki sta bila proti La Follettu... Tik pred volitvami je bil (v Prosveti) priroben ogabni kartun dveh kač z glavama kandidatov Coolidge in Davisa. Grdo politično početje je bilo to, ki je povzročilo več škode med članstvom kot koristi. Pisec teh vrstic se spominja, kako so pripristi rudarji z dela grede, ko so dobili dotično izdajo lista, hitro skrili, da bi drugi ne videli, kakšne ogabne slike priobča glasilo njih organizacije (SNPJ)..."

Ali vidite v teh vrsticah Rockefellerjevega hlapca, kateri se je "izobrazil" na stroške SNPJ? Danes pa "bere levite" zavedno članstvu SNPJ., ker si upa misliti s svojimi, ne pa z od Rockefellerja in od Morgana kupljenimi glasovi. Kobal se sklicuje na promogarije, če, kako so skrivali "Prosveto", ko so videli v nji "ogabni" kartun, ki je "insultiral" Coolidge in Davisa — dva kandidata trustjanskih interesov. Kobal je ne pozna promogarije. Promogariji niso imeli in nimajo danes prav nobene vzroke SKRIVATI "Prosveto". Če se je komu treba sramovati kakšne lista, tedaj se to tiče predvsem naročnikov Kobalovega-Bergerjevega žurnala. In pa — kje je Kobal videl promogarije, ki so takrat skrivali Prosveto? Delal je tedaj v uredništvu "Prosvete", in na Lawdave Ave. vendar ni promogovnikov. Čemu laže o promogarijih?

ČEMU VABITI ŠE NJO?

V Clevelandu, oziroma v metropoli razmotrivamo, kaj naj napravimo z našim kosom zemlje na mednarodnem vrto. To je "novitete", ki se bo zdel ljudem čez nekaj let smešen, enim pa je smešen tudi danes. Pravijo, da naj sodeluje tudi jugoslovanska vlada. Pomislite: Tam rabijo parkov in vrtov bolj kakor tukaj — dežela je revna, in porodnih bolečinah, pa naj jo še mi nadlegujemo, da naj prispeva za naš "mednarodni" park, in kakor berem, za tisto "jugoslovansko sobo" v pittsburski univerzi, za katero je nekaj prav po nepotrebnem prispevala tudi SNPJ. Tam naj da Mellon — ker univerza je njegova, tukaj naj da mesto, pa ne bo pozneje nobenih konfuzij. Pamet je zdaj na mestu, ne pa tisti čez pet let, "saj sem vam takrat pravil." — Jerry Pengov.

SLABI ČASI.

"Po dežju pride solnce", ampak pri "Svobodni" se je dogodilo obratno. Direktorji ima resne in burne seje, od kraja pa se je največ veselil in plesal ob zvokih harmonike. Tudi zdaj pleše, pa nič več po taktu.

MILIJON ZA OSVOBOJENJE HRVATOV.

V čikaških angleških listih je bila priobčena vest, da so začeli ljudje okrog "Hrvatskega Glasnika" zbirati fond milijon dolarjev za osvoboditev hrvatskega naroda izpod srbskega jarma. Dobro bi bilo, če bi se profesor Horvat malo potrudil osvoboditi Hrvatov tudi izpod drugih jarmov, ne samo srbskega. — Ivo Pinevič.

KADAR BO ZARES.

Ko bo zadeva dvorane SNPJ. dosti resna, bo društvo št. 131 in njegovi prijatelji s Škerbinkom in Brucejem vred lahko pojasnili, čemu so jo oškodavali dne 31. decembra lani in čemu vzamejo kolikor mogoče biznisa dvorani SNPJ. in ga dajejo sosedu. — X.

ZADRUGA, KI JE POZABILA PROGRAM.

Zadruga, ki hoče izdajati list, mora vedeti, čemu ga hoče in dati mu mora program. Izdajati list zato, da si par ljudi hladi v njemu jezo je potratna papirja, in denarja, ki ga dajejo dobrodušni ljudje. — A. P.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

KMALU BO MNOGO DELA

Hooverjeva komisija tolaži, listi tolažijo — še malo, pa bo spet mnogo dela.

V Chicagu je v tednu z dne 24. marca padlo 19 palcev snega. Ulice so bile zasnežene in treba je bilo delavcev. Okrog 40,000 so jih najeli, toda imeti so morali večina svoje lopate. Delali so od dva do šest dni. En vodilni čikaški dnevnik je pisal v uredniškem članku, da je bil ta sneg pravi blagoslov za brezposelne, "kakaj mnogi so bili že na pragu stradanja, pa jim je snežena odeja omogočila zaslužek, kateri jih vzdržijo nekaj tednov, medtem pa se odpro druga dela..."

Eni so dobili pri odmetavanju snega povprečno dolar na uro, večina okrog 60c na uro. Mnogi so si kupili lopato, tisoči so ob obnavala, ki so si jih uničili pri delu, mnogi so si nakopali v svoji oslabeledosti pri napornem delu, izpostavljeni vremenskim vplivom, bolezen, in vse to naj sedaj pokrijejo z zaslužkom starih dni! Uredniki milijonarskega dnevnika, ki zapišejo, da so delavci s tistim zaslužkom preskrbljeni za več tednov, se niso še nikdar ukvarjali z mislijo, kako naj se človek preživlja šest tednov z vsoto \$20, ki jo dobi za tridnevno oddajanje snega. Vedo sicer, da ni zadostna, pa pravijo, o, za kakih šest tednov bo že, potem se odpro "druga dela". Vprašanje brezposelnosti je s tem rešeno.

PAPEŽEVA MOLITEV

V sredo 19. marca je imel papež pi IX. slovesno sveto mašo s priprošnjo k Bogu, da varuje preganjane kristjane v Rusiji in kaznuje brezbožne boljševike.

Ves diplomatski zbor, dodeljen Vatikanu, je bil v katedrali sv. Petra, in tisoče drugih ljudi, ki so dobili vstopnice k tej maši.

Svetega očeta so prinesli nosilci v posebnem tronu (sediagestatoriji), in z njim je prišlo pompozno spremstvo, vse okinčano z zlatom, srebrom in dragulji. Visoka duhovščina je bila v dragocenih oblačilih. On, h komur so molili, "pa ni imel kamor bi glavo položil".

Kdor ljubi ceremonije, si je tu lahko napasel oči. Videl je paganski prizor, ki se od časov iz srednjega veka, iz časov inkvizicije ni še v ničemer spremenil, razen da sveti oče nima več tiste mogočnosti kakor nekoč. Kolikor jo ima, je vsa na zemlji — v nevednosti ljudi, katere je priklenil nase. Pri Bogu tak sveti oče pač ne more imeti nikakega vpliva. Prav je dejal Sergij, metropolit pravoslavne cerkve v Rusiji, da se bi Krist sramoval družčine, s kakršno obdaje papež rimske cerkve. In odklonil je papežev molitev in molitve njegovih kristjanov, ki so le preteveza v boju mednarodnega kapitalizma proti gospodarskemu programu sovjetske Unije.

Verstvo, kakršnega danes predstavlja Vatikan s svojimi kardinali in papežem, je verstvo, katerega je Krist po svetopisemski razlagi izganjal iz templja. Zapodil je kramarje iz hiše molitve, danes pa so ne samo kramarji, nego multimilijonarji gospodarji verstev in njihovih "božjih" hramov.

Čudežna zgodba o vinu in vodi

Mokrači se zelo radi opirajo na čudež, s katerim je Krist preskrbel svatom vino, ki ga jim je že zmanjkalo, kar se pač čestokrat primeri. Prinesli so mu velike vrče vode, izrekel je nekaj besed, in voda se je spremenila v tekočino, kateri pravijo mnogi dopisniki slovenskih listov "sladka kapljica".

Tudi na ameriških policijskih postajah se gode čudeži. V enem slučaju v New Yorku je policija zaplenila 55 galonov žitnega alkohola (iz kakršnega se dela v New Yorku ali pa v Chicagu "kanadsko žganje"), ki se je po nekaj dneh spremenil na policijski postaji v vodo. Ta čudež se dogaja tako pogosto kakor se zaplenja pijaka pogosto. Naj bo vino ali žganje, vse se v policijskih kletih spremeni v vodo, tako, da morajo sodniki potem marsikaterega kršilca, katerega je bila pijaka vzeta, oprostiti vsled "pomankljive evidence".

PAVEL DOROHOV:

Prevedel Ivan Vuk.

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dni državljanske vojne

(Nadaljevanje.)

"Kozaki! Kozaki!"
Strelj. Stoki. Preklinjanje.
"Rablji! Morilci!"

Črni val pluskne nazaj. S trušcem se zaprejo težka vrata železniških delavnic. Dva najst trupel leži pred njimi.

Patrule korakajo po mestu. Po noči drve tovarni avtomobili skozi četrt železniških delavcev. Obstoje pri majhnih zakajenih hišicah. Ljudi v črnih oljnatih bluzah ali v usnjatih jopah nakladajo na avtomobile in jih vodijo v mesto.

Nekega jutra, v urah, ko utrujeni tovarni avtomobili počivajo v širokih garažah, stopi k hišici kovača Ivana Kuznecova velik mož z gosto črno brado.

Rahlo potrka na okno.

Široka, obrta brada se pojavi ob oknu. Prestrašeno odskoči. Vrata se odpro.

"Alekselj? Ti? Ti živiš?"

Stara tovariša se objameta in poljubita. Kuznecov ne veruje svojim očem. Prijetno presenečen blje po kolenih, teka gor in dol, seda, bega zopet. Naposled se pomiri ter sede poleg Petruhinu.

"Ah, dragi človek, da si zares! In glej, tudi brada ti je zrastle!"

Petruhin se smeje nad veseljem prijatelja.

"Pripoveduj, kako je pri vas?"

"Hudo, Alekselj, mizerno. Vse so uničili. Ali si slišal o stavki? Ne? No, veš... dvajset naših je obležalo. Niti pokopati nam jih niso dovolili. Nekje so jih sami zagrebli po noči. Osem jih bi bilo pri novi delavnici ustreljenih. Veš — tam pri jamah?"

Petruhin pokima molče.

"Potem so poskušali stavkati nekateri obrati, pa so zopet opustili. Ni se jih podpiralo. Ni bilo organizacije. Strojne organizacije so brez moči, skoraj popolnoma razbite. Vse je zgubljeno. Vse."

"Ali je kdo ostal?"

"Da. Nekaj jih je še tu. Pri nas so še — Butorin, Korostelov, Semjonov, Kotlov, Šeepkin... Tudi v drugih delavnicah so še nekateri ostali."

"Kaj mislijo pri vas o položaju?"

"Kaj mislijo? Tisti, ki so bili prej proti boljševikom, so sedaj vsi boljševiski. Sedaj stokajo o izgubljenem, a se ne da spremeniti. Menjševiki se sklicujejo vedno na svojega ministra dela, a po tem, ko so bili postreljeni ljudje, so tudi obmolknili. Vsi so sedaj boljševiski."

"Tebe se dosedaj niso lotili?"

"Dosedaj ne."

"Vohunov tudi nisi opazil?"

"Ne da bi vedel."

"Treba sklicati shod. Ali lahko?"

"Se bo že dalo nekako."

Od železniških naselbin pa do Irliša vodi ozka steza. Tisti večer so po tej stezi prihajali delavci, posamezniki, po dvojce, po troje. Na plečih so nosili protice z vrvice, v rokah — majhna vedra.

Iz majhnih, zakajenih hišic prihajajo ljudje.

"Greste na ribolov, kaj?"

"Ženske hočejo ribjo juho."

"Mnogo sreče!"

Tisto noč je z drugega brega priplaval čoln k ribičem. Velik mož je skočil na breg. Obkrožijo ga veselo. Bil je Petruhin. Stiskajo mu roke, vprašujejo ga, pogovarjajo se vso noč.

In ko se na vzhodu pojavi jutranja zarja in se njen blesk zablesketa na reki, skoči Petruhin v čoln in odvesla na drugi breg nazaj.

Arsenal stoji v rebri. Motno se svetlika pod njim reka. Levo — mesto, desno — kolodvor, za njim polje. Ob strmini koraka gor in dol straža. Utrujena je, obstoji. Poslušna šum noči. Pod strmino zašumi trava. Grude še štrkljajo z brega, kot da je nekdo neprevidno stopil. Straža je dvignila puško. Zaklopnica zarožlja.

"Kdo je?"

Tiho vse. Doli pluskajo valovi. Mož globoko vzdihne. Roko stisne na prsi.

"Prokletu, kako sem se ustrašil..."

Ali ni končal svojih misli. Velika črna ptica je prhutnila iz grmovja. Straža je samo zastokala, spustila puško in se zgrudila.

Temne postavbe so se zdajci pojavile iz grmičja.

Brž, brž. Delalo se je s ključi, ditrihi, s pilami. Brez šuma se odprejo široka vrata arse-nala. Puške, strojnice, patroni. Dva voza se pojavita iz noči. Brž, brž...

V temni avgustovski noči se pojavi oboro-

žena četa pred ječami. Brez strela je bila odstranjena straža. V stražnico plane ducat ljudi z nasajenimi bajoneti. Nekdo skoči po koncu.

"Da se nikdo ne zgane!"

Razkropijo se po hodniku ječe.

"Odpri celice."

Preplašeni pazniki begajo. Odmikajoči se zapahi rožljajo.

"Ven, sodrugi!"

Petruhin plane v celico, kjer je z Vero, Salomonom, Andrejevičem in drugimi bil zaprt. Takrat jih je bilo štirideset.

"Sodrugi, koliko vas je?"

"Pet!"

"Ali vas ni bilo štirideset?"

Obrazi sodrugov se mu pojavijo pred očmi. Saharov, Morozov, Salomon, Vera, Andrejevič, mladi kmečki fant Sergej. S kratkim vzdihom prežene Petruhin spomine. Sedaj treba misliti na druge stvari. Pozneje. Pozneje...

"Brž, sodrugi."

Osvobojeni se oborožijo s puškami in revolverji, ki so jih odvzeli straži in paznikom. Molče se postavijo v vrste.

"Sodrugi, kdo gre z nami? Kdor ostane v mestu ne sme vzeti orožja. Brž, brž!"

Eden iz petero osvobojenih stopi k Petruhinu. Da mu zavoj. Zlato zablesketajo Verine kite v papirju.

"Kakor svetinjo smo čuvali, si dajali iz rok v roke. V jih boste oddali njeni materi. Jaz ne ostanem v mestu."

Tudi Petruhin vztrpeta. Molče vtakne zavoj v žep. Kratko, zamolklo povelje:

"Naprej! Marš!"

Zjutraj je izdala vlada ukaz: Vsi, ki se prostovoljno vrnejo v zapor, ne bodo kaznovani.

Po noči pa divjajo ogromne enooke pošasti po mestu — tovarni avtomobili. Za njimi strojnica ob straneh, štrleči bajoneti. Kašljajoč drve k ječam. Zopet odmevajo težki koraki po odmevajočih koridorih ječe, zopet rožljajo zapahni vrat, zopet se polnijo celice. S hlastnimi koraki hodijo patrole po praznih ulicah. Koraki jezdecev odmevajo glasno po tlaku.

Preplašeno se oglašajo glasovi straž v napeti molki:

"Stoj! Kdo je?"

Mala, stara ženica v črnini ne spi vso noč. Sedi ob oknu in strmi v praznoto nepremične noči. Čaka.

"Vera... Hčerka..."

Slišajo se koraki pod oknom. Tiho potrka na okno.

Starka plane, odpre okno.

Zasliši oprezno šepetanje:

"Ne plašite se; jaz sem Verin sodrug."

"Takoj, takoj."

Plane k vratom. Noge se ji zapletajo v krilo. Tresočne roke ne morejo najti zapaha. "Skupaj z Vero sem bil zaprt. Tisti večer je prosila, da vam izročim tole..."

Podal ji je zavoj. Zlato las zalesketa.

"Vera, golobičica moja..."

Suhi prsti se potope v svilo las, starka jih pritiska na obraz. Pleča se ji potresa od joka.

"Moje dete..."

Zaupljivo prime za roko velikega, črnega moža.

"Bili ste z njo... Pripovedujte mi..."

Dolgo je pripovedoval. Ko se je dvignil, je vzela njegovo glavo s tresočimi rokami, ga pritisnila k sebi in ga poljubila na čelo.

"Vi se vrnete, da? Bili ste njen prijatelj. Jaz vas ljubim kot svojega sina."

"Vrnem se zopet."

Stopil je na cesto. Pritisnil je roke na glavo.

"Ah!"

Samo zobje so zaškripali. Dvignil je svoje močne pesti, zagrozil spečemu mestu in izginil v štranski ulici.

6. Veter brije močnejše.

Šef gubernije je sprejel tajno poročilo. V dveh obmejnih okrožjih so se pojavili oboroženi banditi. Napadajo miličnike, poštna poslopja, okrožne urade.

Šef pozove poveljnika milice. Molče mu pomoli papir.

"Ali že veste o tem?"

"Da."

"Ste kaj ukrenili?"

"Ukrenjeno je vse. Ali gre za nekaj drugega."

(Dalje prihodnjič.)

PROLETAREC

DRAMA IN GLASBA

"Naprejeva" prireditvi

Milwaukee, Wis. — V nedeljo 6. aprila se vrši v S. S. Turn Hall popoldne koncert in zvečer predstava. Popoldne bo na sporedu precejšnje število lepih slovenskih pesmi, katere bo izvajal zbor ter razni solisti, člani "Naprejeva".

Večer bo vpriporitvena lepa šolnigra s petjem "Moč uniforme". Ta igra je bila že večkrat na našem odru in na splošno željo občinstva jo "Napreje" ob tej priliki zopet vpripori.

"Napreje" se je zadnja leta držal principa, da nudi občinstvu le igre resnega, izobraževalnega značaja, vendar pa je uvidel, da je umestno večji vpriporiti tudi komedijo. V nedeljo bo imelo naše občinstvo torej priliko, da se pošteno nasmeje. Glavni karakter v igri, če se sploh karakter imenovat more, — je mojster Cviren. Mojster v krojačnici — a v hiši? Ej, tam je pa mojster njegova ljubica žena Agata, ki... pih, ga udriha, z metlo mu otreca prah!"

Uboji Criven! Kadar mu ne dela silnih las njegova žena, mu nagaja njegov pomočnik Milek, ki je do ušes zaljubljen v dekle Lizo. Da mu poleg vsega tega ni dolg čas, se pod prirogo železne volje svoje Agate bavi s fabriciranjem štrkljev. Življenje mu tudi "sladijo" upniki — zadolžen je namreč kot turška vlada. Toda kakor Kranjec se tudi Cviren vremenajski in to v zadnjem dejanju.

Tam, kjer zboruje slavni občinski odbor, možje pametnih glav in spodobnih gest, pride naš cviren do svojih pravic. Občinski veljaki namreč sklenejo, da občina kupi svojemu policaj uniformo, znak moči in avtoritete. Cviren, trški krojač, pošlje gosposod odbornikom eno takšno uniformo na ogled. In tudi sam pride na sejo — potem ko zgostijo štrklje. Da občinski možje vidijo, kako bo uniforma izgledala, jo Cviren obleče.

V tem pa vstopi njegova zakonska pokora Agata. Nemeneča se za visoke občinske odbornike prične rogo. Viliti kakor pač samo "porednejši" spol zna! In Cviren? Zavedajoč se, se ženi postavi po robu in jo ukroji. In potem? Well, they lived happily ever after.

Začetek koncerta bo točno ob treh popoldne in predstave ob pol osmih zvečer. Vstopnina je 50c. — F. P.

"Baron-čevljar"

Collinwood, O. — Komična igra "Baron-čevljar", ki jo bomo videli v nedeljo 6. aprila na odru S. D. D. na Waterloo Rd. ob 7. zvečer, bo res nekaj posebnega. Porok za to so nam poznani pevci in igralci.

Glavni junak v igri je Poklukarjev Nace (F. Plut). Vloga Maričke, lepe kuharice pri mojstru Podplatu, ljubice Nacetove, ima M. Blumel. Barona Kafjeza Nacetovega sorodnika in učitelja, bo predstavljal V. Jančič, mojstra Podplata H. Princ, Baronico Rodiško M. Svetek, teto Zajbenhovo E. Coff itd. V petju nastopi celoten mešan in moški zbor, čuli bomo pevce in pevke v duetih, kvartetih in v solospelih. Vsakdo bo zadovoljen s to predstavo. Vse petje bo spremljal orkester John Ivanusha. Vstopnina je samo 50 in 75c.

V nedeljo 6. aprila vsi v S. D. D. Vabi "Vihar".

BANOVČEVI KONCERTI

Koncerti Svetozarja Banovca so aranžirani v sledečih naselbinah:

Warren, O., v soboto 5. aprila
Hermine Pa., v soboto 12. aprila
Cleveland, (Collinwood), O., v nedeljo, 20. aprila.

Braddock, Pa., v soboto 10. maja v Slovenskem domu.

Chicago, Ill., v nedeljo, 18. maja, Orchestra Hall.

Milwaukee Wis., v nedeljo 25. maja.

Calumet, Mich., v ponedeljek 2. junija.

Traunk, Mich., v soboto 7. junija.

Ely, Minn., v nedeljo 15. junija.

Duluth, Minn., v nedeljo 22. junija.

Girard, O. v soboto 30. avgusta v Slovenskem domu.

Cleveland O., v nedeljo 21. septembra v Slov. nar. domu.

Kdor želi glede koncertov z Banovcem korespondirati, naj piše na naslov 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

MLADENIČI - MOŽJE!

Obleka po vaši meri.

Mi vam izdelamo obleko ali suknjo, da vam bo pristajala kakor rokavica na roki.

CISTA VOLNA SAMO \$25.00

Naročite si obleko ali suknjo pri nas.

Delo jamčeno.

John Mocnik

6517 St. Clair Avenue, CLEVELAND, O.

O vpriporitvi "Vdove

Rošlinke"

V nedeljo 30. marca je dramski odsek kluba št. 1 JSZ. vpriporil v dvorani ČSPS. komedijo "Vdova Rošlinke" v treh dejanjih. Spisal jo je Cvetko Golar.

Naslovno vlogo je imela Ana Hribar. Igrala je — ne vem ali bi rekel imenitno, izborni ali kakor že.

Bila je vdova, kot jo je naslikal pisatelj. Njeno hči Manico je predstavljala Katarina Bernik. Kontrast med njima ni bil zadosten. Ugajala pa je tekma obeh za ljubezen Rožmanovega Janeza. Vdova je bila seveda bolj agresivna, ampak Janez se je brez truda odločil, da vzame Manico, ne pa njeno mater. Katie Beuk v vlogi Manične prijateljice je bila v mimiki prav dobra. Ko se privadi še slovenščine, pa bo imel dramski odsek v nji zelo sposobno moč tudi za slovenske predstave. Fino je pokazala strah pred hudo vdovo. Rožmanov Janez je bil Louis Beniger. Tip je pogodil, da kaj! Vdova in on sta povzročila mnogo smeha. Večnega romarja Balantača je igral Fr. Udovič. Prav po malharsko je mešetaril in hvallil svoj kolomanov žegen. Priznanje za dobro izveden prizor gre kmetoma Tomažinu (John Hujan) in Blažonu (Joe Gerbaj), ki prideta snubiti Rošlino, radi katere se nato stepeta, potem pa spoznata, da ste se klofotala in suvala za prazen nič, kajti navsezadnje, ko slišita, kaj vse ta vdova hoče, izprevidita, da jo nočeta, pa jo začetna ponujati drug drugemu, češ, ti jo vzemi!

Kmeta Jernejca je igral Johnnie Rak in Gašperja Peter Bernik. Vladimir Alesh je bil Tinec, pastir pri Rošlinki. Dober pastir, to se pravi, ne pri delu, ampak v igranju, kakor ga je zahtevala vloga. Režiser je bil Louis Beniger. Ljudje so se smejali kakor že dolgo ne na klubovih predstavah. Nad tri sto oseb je bilo v dvorani. — X.

Banovčev koncert v

Warrenu

Warren, O. — V teh slabih časih človek ne more misliti samo na krizo, oziroma, je v njegov prid, če se včas s čim razvedri. Delavske razmere so pri nas kakor drugod. Brezposelnost je velika. Delamo k večjemu tri dni na teden. Mesto se trudi brezposelnost znižati, a nima uspeha.

V nedeljo 5. aprila ob 8. zvečer bo imel v tukajšnjem Jugoslovanskem domu koncert g. Svetozar Banovec, znani operni tenorist, čigar krasni glas bo razvedril vsakega. Razen Banovca nastopi v nekaterih točkah gđe. Jeanette Perdan, ki je tu rojena Slovenka. Pela bo angleško. Ker v Proletarcu manjka prostora, programa v podrobnostih ne bom navedel. Da bo izoboren, vam garantira ime Banovec.

Nabavite si vstopnice naprej, ker so cenejše kakor pri blagajni. — Rokaki v Warrenu, Girardu, Bessemerju, Youngstownu, Nilesu in Farrelu so vabljeni, da pridejo na ta koncert v velikem številu. — Frank Modic.

Kulturna društva in indu-

strialna depresija

Detroit, Mich. — Valed depresije v industriji so tudi naša kulturna društva močno prizadeta. V najugodnejšem slučaju napravijo prebitek zelo popularna društva z bogatim sporedom. Mnogi, ki imajo smisel za kulturne prireditve, so v finančni stiski, dočim jih imovitejši le redkokdaj posetijo.

V nedeljo 23. marca je priredil tukajšnji soc. pevski in dramski zbor "Svoboda" zanimiv koncert ob veliki udeležbi. Glavna atrakcija je bil

muzikalni prizor "Snubači". Stvar je sicer priprosta, toda za naše razmere je bila prava senzacija. Tehnično sicer ni uspela dočela, ker večina pevcev-igralcev je nastopila prvič v igranju, pa tudi lučni efekti so bili zelo pomakljivi, toda dejstvo, da ima "Svoboda" razmeroma dober pevski material, ki ga je treba nekoliko opoliti in uglediti, nam jamči še mnogo duševnega užitka boljše vrste.

Dirigiral je J. Brilag, režijo je vodil Anton Jurca. Priredba se je vršila v Hrvatskem domu. — Česen.

"Kovačev študent" na prireditvi "Save"

Chicago, Ill. — V nedeljo 27. aprila vpripori "Sava" opereto "Kovačev študent", razen te pa bo vključeval spored mešan Mestrospev, ženski trio, venček narodnih pesmi, ki jih zapoje mešan zbor, nadalje četverspev v angleščini, ženski solo, spev in več drugih pevskih ter instrumentalnih točk.

Ta koncert se vrši v dvorani ČSPS. Vstopnice v predprodaji so po 75c, in pri blagajni na dan koncerta \$1. Dobe se pri članih in članicah "Save", kluba št. 1, pri tajniku Petru Berniku in v uradu "Proletarca". — P. O.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita. Naročite si ga tudi vi. Naročnino zanj sprejema "Proletarec".

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom. Poči in pralni stroji naša posebnost. Tel. Herminie 2221.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill. Telefon Canal 4340.

SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA CVETLIC. Sveže cvetlice za ples, svadbo, pogrebe itd.

SOCIALISTIČNI PEVSKI ZBOR "NAPREJ" MILWAUKEE, WIS.

V nedeljo 6. aprila

V So. Side Turn dvorani

Začetek ob 2:30 pop.

POPOLDANSKI SPORED.

1. Marseljeza	Heinov orkester
2. Prezgodnje cvetlice	mešan zbor "Napreja"
3. Slepčec, sopran solo	Marie Samonig
4. Hišica pri cesti stoji	moški zbor "Napreja"
5. Pesem, poje ženski klub	Planinska roža
6. Overtura	Heinov orkester
7. Na tujih tleh, dvospev	Marie Samonig in Ančka Puncer
8. Kukavica	mešan zbor "Napreja"
9. Rožmarin, bariton. solo	Joe Tesovnik
10. Njega ni	mešan zbor "Napreja"
11. Venček narodnih pesmi	moški zbor "Napreja"
12. Overtura	Heinov orkester

ZVEČER:

"MOČ UNIFORME"

šolnigra s petjem v treh dejanjih.

Spisal: JAKOB ŠTOKA.

Uglasbil H. O. VOGRIČ.

Pričetek igre ob 7. zvečer.

OSEBE:

Pavel Cviren, krojač	Fr. Tamie
Agata, njegova žena	K. Petek
Milek, krojaški pomočnik	Fr. Kokole
Zigon lovec	L. Alpnar
Majer, agent	V. Petek
Jelenc, župan	M. Rožič
Kožuh	C. Muškatevc
Slak	A. Kamnikar
Trček	Alb. Hraat
Pečka	L. Alpnar
Eksekutor	J. Rožič
Liza	M. Suban
Jera	M. Hrovatin

Vstopnina 50c za osebo.

Izlet v Jugoslavijo

dne 9. maja tega leta z ekspresnim parnikom

OLYMPIC

veščim spremljevalcem. Originalne cene brez kakih doklad. Najboljši prostori v vseh razredih so že sedaj zagotovljeni za nas.

Nepozabite na

VELIKONOČNI IZLET

Največji parobrod na svetu

MAJESTIC

odpluje iz New Yorka dne 4. aprila z več skušenimi spremljevalci za potnike. Na morju samo 5 dni in pol. Rezervacije za ta prvi izlet in za izlete v juniju in juliju sprejema

KASPAR AMERICAN STATE BANK

ANGELO CERKVENIK: DAJ NAM DANES NAŠ VSAKDANJI KRUH Socialna povest: (Ponatis iz knjige "Cankarjevo družbo".)

(Dalje.) Ali ne ravnote tudi vi tako? — Če nočes delati za ta denar, si svobodni! Svobodno moreš vsak hip zapustiti službo, prodati in prodajati drugemu kupcu svoje delovne sile. Celo priporočamo ti! Svoboda nad vse! Kajne: svoboda od gladu umreti, svoboda v snegu zmzniti!

Res, kako pridete vi do tega, da bi skrbeli za socialno šibke sloje? Saj niste socialna institucija! A zakaj zahtevate od države, naj vas zaščiti, kakor hitro se kdorkoli predrzne položiti svojo roko na en sam dinar, o katerem trdite, da je izključno le vaša last? Pravite, da je to le kupna pogodba, da po njej regulira cene in da nima nihče pravice prepovedati konsumentu kupiti od kmetice jajca po ceni, za katero se je s kmetico pogodil. Mimogrede naj vas glede na ta vaš argument vprašam, zakaj se borite za doseganje zaščitne carine? Poglavitno pa: zakaj govorite o pogodbi med kmetico in konsumentom, kakor da je ta pogodba enaka pogodbam med mačko in miško? Zakaj je mogoče, da liki lisica piščancu, pijete človeku kri, ga počasi in sistematično ubijate, morate njegove otroke (in v posmeh zdravemu človeškemu razumu hkratu ustanavljate društva za zaščito dece, društva za pobijanje tuberkuloze), ne da bi komurkoli bila dana možnost resnejše pobrigati se, da se ta zločin končno veljavno odpravi?

— Dovolj je! — Tukaj ni govorniški oder in jaz nisem volilni material! Povejte konkretno, kaj hočete!

— Povedala sem! Odgovorila sem na vse tisto, kar ste nam nameravali povedati, odgovorila na vse tiste vaše ugovore, ki jih vsak dan čitamo v novinah, slišimo kot člani deputacij pri naših gospodarjih, poslušamo mimogrede ob vseh priložnostih na cesti in drugod. Konkretno: hočemo, da nam povrnemo, kar ste nam ukradli, hočemo, da se ta zločin nad nami neha in prepove, hočemo, da se zločinu onemogoči nadaljnje ropanje nezaščitene ženske in slabotnih delavcev, hočemo, da nam vrnete vsaj tisto, kar ste nam bili nekaj že priznali, hočemo mezde, kakršne smo imeli pred prvimi majem!

— Jaz bom bolj jedrnat! Teh mezd vam ne bomo dali, vam ne moremo dati, tudi če bi jih hoteli dati! Drugo pa boste dosegli, kadar boste vsaj toliko močni, kolikor smo močni mi!

Marta in vsi delegati so razumeli, da je bila njegova poslednja beseda zlat nauk... Vodja delegacije je na to izjavil: — Če nam do ponedeljka zjutraj ne sporočite, da ste nam zvišali mezde, bomo zapustili obrate in vztrajali do konca.

— Počakajte vsaj do prihodnjega ponedeljka!

— Niti dneva več.

Prvi dnevi stavke so potekali v dobrem razpoloženju stavkajočih. Po dveh tednih brezuspešne stavke se je delavstva jela polasčati malovernost. Mnogi so si že iskali dela drugod, a vse njihovo iskanje je bilo brezuspešno. Povsod so jih odklanjali z neko železno doslednostjo. Vodstvo stavkajočih, ki je bilo dckaj dobro organizirano in je imelo vse niti stavke čvrsto v svojih rokah, je s strahotnim občudovanjem spoznalo moč nasprotne organizacije, ki je okrog vsakega posameznega stavkajočega betonirala jeklen oklop, v katerem je moral vsakdo od gladu poginiti. — To je moderno obleganje, je rekla Marta. Tudi vodstvo samo je postajalo malodušno. Centrala strokovnih organizacij jim je sicer nudila denarne podpore, a te so bile tako nezadostne, da so mogli komaj najbednejši dobiti nekoliko drobtinic kruha. Marta je šele ob tej stavki dobila spoznala, kaj je delavec in kaj je borba, kaj organizacija in kaj žrtve... Včasih jo je kri premagala, živalski praelement v njej je zaživel: — Kakšne žrtve! To ni žrtvovanje! To je suženjsko, sramotno počasno umiranje... Umrirajo junaško!

— Umrjeti s smeškom na ustnicah, Marta? To je deviško junaštvo!

Koliko trpkosti, koliko bridkosti je bilo v tem odgovoru!

Marta je spoznala, kako težko je boriti se proti argumentom gladu, mraza, nagote, in sovraštva, porojenega iz obupa, ko prihaja skrit boj do vrhunca.

Predsednik stavkovne odbora, starejši delavec, ki je bil prepotoval že ves svet in se boril na neštetih delavskih frontah, ki je bil nešteto krat zaprt in skoraj pri vseh staveh kruto tepen, je dejal: — Tudi moje potrpljenje je že izčrpano... Danes mi je preko petdeset let. Bojim se, da bom moral umreti in da ob moji smrtni uri ne bo bolj nego je bilo ob početku boja, mogoče še slabše... Roke se same oblikujejo v pesti, Marta... Zaman se skušam brzdati! Se nikdar niso tako živalsko in zločinsko pristiskali na nas! En dinar na uro! Človek bi zblaznel! In javnost tega ne razume! Časopisni šmok piše, da je naša industrija najbolje rešila gospodarsko krizo... Ali je čudno, če se človek spozabi, če v obupu udari? In čeprav udarimo: kaj moremo izgubiti, povej mi, prosim te!

— Ti nič, Miha, tvoji otroci pa vse! Ali misliš, da ne občutim tudi jaz ostrine zlodejstva? Ali ne vzkipi v meni prav tako kri, kakor v tebi? Zmagali pa ne bomo nikdar

Proletarec Preganjanje slovenskega tiska v Italiji

iz urada Jugoslovanske Maticе v Ljubljani.

Fašistovski strahovladar, ki tlači tretjino slovenskega naroda v zaslužnjem Primorju, je potem svojih konzulatov in raznih špijonskih central brž doznala kaka sovražna čustva goje napram fašistovskemu režimu ameriški Slovenci. Ni ga slovenskega lista iz U. S. A., ki bi smel prispeti na Primorsko. Vse jih zapleni stroga poštna cenzura. Le tu pa tam dobi kak izresek naših časopisov, kak o seba, ki ima sorodnike v Ameriki. Celotnemu slovenskemu časopisju v ameriških Zvezjenih Državah je treba priznati, da vedno moško in odločno žigosava fašistovska nasilja, ki se vrše nad našim narodom v Primorju. Saj je tudi precejšen del slovenskega življa v Severni Ameriki iz krajev, ki pripadajo sedaj Italiji. Mnogi naši slovenski Amerikanci so iz Pivke na Notranjem, iz tolimskih gor, iz gorene soške doline in iz Krasa, od koder so se pred svetovno vojno izselili v Ameriko. Tudi prva leta po vojni se je marsikateri naš Primorec, ki je slutil bližajočo se viro nasilnega fašizma, še pravočasno rešil na onostran morja, na svobodna tla velike Unije. Omejevalne odredbe o naseljevanju tujcev v U. S. A. so predvsem udarile Italijo. Naše ljudi pa so ameriške oblasti, naravno, smatrala za Italijane, ker so italijanski državljani. Zato se ni mogel nobeden naš Primorec ko je bila enkrat določena stalna kvota za Italijo izseliti v U. S. A. ker so Italijani dajali prednost le svojim ljudem. Val slovenskega primorskega ljudstva, bežečega pred fašistovskim nasiljem in gospodarskim polomom je zato pljusnil v sosedne države, zlasti v Jugoslavijo, a največ v Argentino, kjer jih je danes že okoli dvajset tisoč. Po raznih poizkusih so ustanovili ti naši emigranti v pretečenem letu v Buenos Aires svoj tednik "Slovenski Tednik", isto po vzoru severnoameriških Slovencev, ki so jim vzor dela, snujejo razne prosvetne organizacije ter grade tudi neke vrste podporne enote. Gmotno in socialno se pa nahajajo približno še na isti stopnji kot Slovenci v Severni Ameriki pred 30 leti. So torej še zelo šibki, a kljub svoji šibkosti pa vršijo potem svojega lista in tudi drugače odločen boj proti fašizmu. Ne morejo pa pomagati s sredstvi pri reševanju tistih in tistih političnih, socialnih, prosvetnih in gospodarskih težkoč, v katerih tone sedaj nesrečna Primorska

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

APRIL.

HERMINIE, PA. — Predavanje v soboto 5. aprila v dvorani druš. SNPJ. Predava s. Limbach iz Pittsburgha, in Jessie Stephen iz Anglije.

YALE, KANS. — V soboto 12. aprila veselica kluba št. 21 JSZ.

LAWRENCE, PA. — konferenca JSZ. v nedeljo 20. aprila v dvorani druš. SNPJ. Pričetek ob 10. dopoldne.

DETROIT, MICH. — Prvomajska slavnost kluba št. 114 JSZ v nedeljo popoldan 27. aprila v Hrvatskem domu na Kirby Ave. Vprizorjena bo igra "Hrbenica".

MILWAUKEE, WIS. — Konferenca JSZ. v Tamietovi dvorani na 3rd St. in National Ave. v nedeljo 27. aprila.

CHICAGO ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 27. aprila v dvorani ČSPS. PINEY FORK, O. — Zborovanje vzhodnoohijske Konference JSZ. v nedeljo 27. aprila.

MAJ.

WAUKEGAN, ILL. — Prvomajska priredba kluba št. 45 v dvorani št. 2 v SND. 1. maja.

CHICAGO, ILL. — Dne 1. maja majska slavnost kluba št. 1 v dvorani SNPJ.

SPRINGFIELD, ILL. — Prvomajska proslava kluba št. 47 JSZ. v Slov. domu v četrtek 1. maja.

CONEMAUGH, PA. — Prvomajska proslava kluba št. 5 JSZ. v soboto večer 3. maja v Izob. domu na Franklinu.

NEWBURGH, O. — Ohajska konferenca JSZ. v Slov. delavski dvorani v nedeljo 4. maja: Konferenca popoldne ob 2. zvečer veselica.

BRIDGEPORT, O. — Klub št. 11 JSZ. vprizori v nedeljo 10. maja 1. Molekovo dramo "Poročna noč".

OSMI REDNI ZBOR J. S. Z. dne 30.—31. maja ter 1. junija v Detroitu.

JULIJ.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ. v nedeljo 27. julija.

CLEVELAND, O. — Piknik "Zarje" v nedeljo 27. julija na Gorikovi farmi v Randallu.

AVGUST.

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ. na Močilnikarjevi farmi v nedeljo 17. avgusta.

GIRARD, O. — Piknik kluba št. 222 JSZ. v nedeljo 24. avgusta.

OKTOBER.

WAUKEGAN, ILL. — Veselica in dramska predstava kluba št. 45 JSZ. v Slov. nar. domu v nedeljo 12. okt. pop. in zvečer.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporočijo datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

razviti uspešne delavnosti. Javno je pa to: Le s skupnim naporom slovenskega naroda, onega doma ter onih v inozemstvu bo mogoče zavezati val italijanskega fašizma, ki preti uničiti tretjino slovenskega naroda. Kot doma v Sloveniji tako morajo tudi v tujini vse struje naših izseljencev, časopisje raznih naziranj, strumno in sistematično podpirati delo Jugoslovanske Maticе. Le tako je mogoče uspeh. Italijanska društva Dante Alighieri, Italia Renda fašistovske organizacije Dopolarvo (neke vrste prosvetnih društev), Balilla mladinske organizacije) itd. mečejo vsako leto milijone lir za stotine otroških vrtec, italijanskih knjižnic, športnih igrišč, da bi poitalijančile slovensko mladino v Primorju, jo napravile nevedno, a nalfabetsko ter jo socialno zaslužile.

Zato je dolžnost nas vseh, da se ob vsaki priliki na piknikih, športnih prireditvah, koncertnih zabavah, družinskih slavnostih vedno spominjamo nesrečnih primorskih Slovencev, da takrat vsaj s malim darom Jugoslovanske Maticе pripomremo, da se slovenska fronta ob Soči in na Jadranu ne zruši. Skušajmo zato poživeti tudi delovanje podružnice Jugoslovanske Maticе v Clevelandu in v vseh drugih naših centrih ustanoviti tudi druge.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte mu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

PRVA SLOVENSKA BANKA
The North American Trust Co.
6131 St. Clair Ave.
Podružnica:
15601 Waterloo Rd.
CLEVELAND, OHIO
JE OBHAJALA 3. APRILA 1930
10-Letnico svojega obstanka
Zaupanje naroda v to slovensko banko je tako veliko, da ima danes blizu **\$6,000,000.00 premoženja**
Hranilne vloge obrestuje po 4%. Pošilja denar v vse dele sveta po najnižji dnevni ceni. Tudi rojaki izven Clevelanda lahko vložijo svoje prihranke v to slovensko banko. Denar lahko pošljete po poštni nakaznici ali pa bančnem draftu. Isto velja za pošiljatelj v staro domovino.
Ker so vsi uslužbenci Slovenci, lahko pišete v slovenskem ali hrvatskem jeziku.

Največji spomenik IVANU CANKARJU
so knjige, pisane v njegovem duhu, po njegovih nazorih.
TAKE KNJIGE IZDAJA CANKARJEVA DRUŽBA.
Štiri knjige, ki jih je izdala za leto 1930, so temeljni kamen živemu Cankarjevemu spomeniku.
Vse štiri knjige stanejo samo \$1.10
Zastopstvo v Ameriki ima "Proletarec". Pošljite naročilo čimprej.
KATERA knjiga je najpopularnejša med našimi priseljenci v tej deželi? Je jasno: AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR.
Ako letnika 1930 še nimate, ga naročite. Stane v platno vezan \$1. Ta knjiga je vredna mnogo več kot ji je cena. Ona je sama sebi reklama.

V JUGOSLAVIJO Z VELIKIM IZLETOM S. N. P. J. NA CUNARDOVIH BRZOPARNIKIH
AKO nameravate obiskati staro domovino, potem se na vsak način pridružite velikemu skupnemu izletu, ki ga priredi IZLETNI URAD S. N. P. J. skupno s CUNARD STEAMSHIP CO. Izletniki bodo potovali na ogromnih Cunardovih brzoparnikih
AQUITANIA 28. maja
Lahko potujete naravnost v Jugoslavijo, ali pa si ogledate veseli Pariz, in—ako hočete—razen Pariza tudi slikovito Svico. Na parnikih izvrstna domača hrana, privatne kabine, prostorni zabavni prostori, vlijudna postrežba. Celo pot vas spremlja izkušen vodnik.
Obrnite se za nadaljna pojasnila na bližnjega zastopnika, ali pa pišite na:
Jugoslav Department CUNARD LINE
346 No. Michigan Ave. CHICAGO, ILL.
Naši zastopniki v vseh večjih naselbinah.
MAURETANIA 28. junija
AQUITANIA 6. julija
Izletni urad Slovenske Narodne Podporne Jednote 2657 So. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

(Dalje prihodnjič.)

Osmi redni zbor J.S.Z.

SMI redni zbor J. S. Z. se vrši v petek 30. maja, soboto 31. maja in v nedeljo 1. junija 1930 v Detroitu, Michigan. Prične se ob 9. zjutraj.

Pravico do sedeža na zboru imajo delegatje krajevnih klubov, in sicer klubi do 50 članov enega delegata in potem na vsakih nadaljnjih 50 članov enega delegata več. Nadalje člani sekcij, odborov, ki tvorijo eksekutivno JSZ. Tajnik JSZ. in njen nadzorni odbor. Urednik in upravnik glasila. Zastopnik Prosvetnega odseka. Nadzorni odbori sekcij. Delegatje konferenc JSZ. Poročevalci (referantje), katerim da eksekutiva nalogo izdelati poročila pred zborom, da jih podajo delegacijam v informacijo in razpravo. Vsem tem plača JSZ. vožnje stroške in poročevalcem ter članom odborov tudi dnevnice, običajno \$5 dnevno. Ti stroški se krijejo iz konvenčnega sklada JSZ., v katerega plačujejo člani 10c mesečno.

Vsaka organizacija, ki pripada Izobraževalni akciji, ima pravico do delegata na zboru. Njihove pravice so označene v pravilih in definirane v 11. točki poslovnega reda v tej koloni. Vožnje stroške in dnevnice jim plačajo organizacije, katere jih pošljejo. Volitve delegatov so sedaj v teku in se vrše do 1. maja.

Sledeči spored, dnevni in poslovni red je izdelala eksekutiva in ga predloži delegaciji, bodisi da ga sprejme kakor predložen, ali da ga sprejme z dodatki in spremembami.

KONSTITUIRANJE ZBORA.

- 1.) Otvoritev VIII. rednega zbora (glavni tajnik JSZ.).
- 2.) Volitve verifikacijskega odbora za pregled pooblastil (tri člani in glavni tajnik).
- 3.) Predložitev poslovnika, dnevnega reda in sporeda.
- 4.) Volitve predsednika in podpredsednika.
- 5.) Volitve konvenčnega tajnika.
- 6.) Volitve dveh zapisnikov.
- 7.) Volitve resolucijskega odbora (pet članov).

POROČILA IN REFERATI.

- 8.) Poročilo tajnika o delu in stanju JSZ., volilni kampanji in o aktivnostih zveze od VII. rednega zbora. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.
- 9.) Poročila sekcij, odborov:
 - a) za slovensko sekcijo poroča tajnik Frank Zaitz.
 - b) o delu članov srbske sekcije poroča George Maslach.
- 10.) Zvezno glasilo in literatura. Poročata za uredništvo Frank Zaitz, za upravnštvo Chas. Pogorelec.
- 11.) Agitacija za naš tisk, predvsem za Proletarca, v naselbinah. Poroča Joseph Snoy.
- 12.) Akcija za dom J. S. Z. in Proletarca. Poroča tajnik stavbinskega odseka Fr. Zaitz.
- 13.) Izobraževalna akcija JSZ. in njeno delo. Poroča tajnik prosvetnega odseka Chas. Pogorelec.
- 14.) Delo čitalnic in knjižnic ter njihov pomen. Poroča Anna Mahnich.
- 15.) Kulturno delo pevskih in dramskih zborov.
- 16.) Vloga slovenskih domov v kulturnem in družabnem življenju.
- 17.) Socialistična agitacija med mladino. Poročajo Herman Rugel, Andrew Grum ml. in Johnnie Rak ml.
- 18.) Naše žensvo in socialistično gibanje. Poroča Angeline Tich.
- 19.) Agitacija med hrvatsko srbskim delavstvom. Poroča Peter Kokotovich.
- 20.) Čemu opešanje socialistične agitacije med Hrvati v Ameriki, in česa potrebujemo, da se temu odpravimo?
- 21.) Jugoslovansko delavstvo v Minnesoti in naše gibanje. Poroča John Kobi.
- 22.) Kakšna naj bo forma socialistične stranke, da postane delavska stranka, kateri bo delavstvo tudi pripadalo. Referira Anton Garden.
- 23.) Poročila o delu Konferenc JSZ. Poročajo delegatje istih.
- 24.) Unije premogarjev in naše stališče.
- 25.) Odbor za resolucije predloži med drugim sledeče resolucije: Jugoslovanske podporne organizacije in naše gibanje. — Zadrugištvo. — J. S. Z. in unijski pokret. Nadalje bo poročal o vseh resolucijah ki mu jih predlože delegatje, klubi, konference in društva ter posamezni poročevalci.
- 26.) Pravila in načelna izjava J. S. Z. Poroča odbor za pravila: Chas. Pogorelec, Frank Alesh in Blaž Novak.
- 27.) Razno (nasveti, razprava in drugo o predlogih, ki niso zapadeli v prejšnjih točkah).
- 28.) Razpust zbora.

POSLOVNI RED.

- 1.) Po zboru izvoljeni predsednik predseduje. Zamenjuje ga podpredsednik. Ako želi predsednik poseči v razpravo k predlogom, se mora obrniti do podpredsednika za besedo, ki jo dobi po vrsti prijavljenih govornikov.
- 2.) Predsednik ali podpredsednik se volita dnevno.
- 3.) Kdor ne govori k dnevnemu redu, ga mora predsednik poklicati k redu, v skrajnem slučaju pa mu vzeti besedo. Ako prizadeži ni zadovoljen z odlokom predsednika, se sme obrniti na zbor za odločitev.
- 4.) Za besedo se je prijaviti s dviganjem roke. Govorniki dobe besedo po vrsti kakor se prijavijo.
- 5.) Predlogi se stavijo ustmeno ali pisмено.
- 6.) Pred glasovanjem o predlogu imajo pravico do besede vsi govorniki, prijavljeni do sprejema predloga za zaključek debate.
- 7.) Pri enakosti glasov se odpre ponovna debata in se glasuje, dokler se ne pride do rezultata.
- 8.) Za sprejem predloga zadostuje navadna večina glasov.
- 9.) Glasovanje o predlogih je javno s dviganjem roke, razen v slučajih kjer zbor sklene drugače.
- 10.) Volitve odborov se vrše tajno.
- 11.) Poimensko glasovanje (Roll Call) se vrši, če ga zahteva najmanj ena četrtina članov zbora.
- 12.) Čas zborovanja določa zbor.
- 13.) Bratski delegatje društev, klubov in organizacij, ki prispevajo v fond Izobraževalne akcije JSZ., imajo na zboru vse delegatske pravice v razpravah in sklepanju glede prosvetnega dela, organizacij, ustanov in zadev splošnega značaja. V političnih zadevah ki se tičejo političnega dela stranke, pa imajo posvetovalen glas.

DNEVNI RED ZA SEJE.

1. Otvoritev seje.
2. Volitev predsednika in podpredsednika.
3. Čitanje zapisnika prejšnje seje.
4. Čitanje dopisov in brzojavov.
5. Najne zadeve.
6. Posebna poročila.
7. Nadaljevanje sporeda.
8. Zaključek seje.

Nasvete glede sprememb v pravilih JSZ., resolucije in drugo, tikačejo se zbora, pošljite tajništvu JSZ., kar pa je za objavo, uredništvu "Proletarca". Poverilnice delegatov pošljite tajništvu JSZ. takoj po izvolitvi, da se imena uvrsti v seznam.

V nedeljo 6. aprila na odru S. D. D.

COLLINWOOD, OHIO

"BARON - ČEVLJAR"

komična igra s petjem v 3. dejanjih
vpriporoči zbor "MIROSLAV VILHAR"
(odsek Slov. del. zadr. zveze)

Petje spremlja orkester Mr. J. Ivanusha.

Vstopnina 50 in 75c.

Pričetek ob 7. zvečer

PO IGRI PLES V SPODNJI DVORANI.

Oglašajte priredbe podpornih društev, klubov J.S.Z. in kulturnih ter vseh drugih naprednih organizacij v

"PROLETARCU"

Največja slovenska banka v Ameriki

Pred 10 leti, 3. aprila 1920, je v Clevelandu, Ohio odprla svoje bančne prostore prva slovenska banka, s skromnim kapitalom \$125,000.00. Voditelj banke, sami izkušeni, dobri gospodarji, so se z vso vnemo lotili dela, da dvignejo ta slovenski denarni zavod, North American banko, na trdno podlago in ji tako zagotovijo bodočnost.

Narod je imel trdno zaupanje v te moč, zato je prišel nalagati svoje prihranke v slovensko banko in narod je s svojo neomajano zaupnostjo pripomogel, da je vidno in rapidno rastla, da je v kratkih desetih letih dosegla blizu šest milijonov dolarjev premoženja. In ta denar je skoro izključno samo slovenski in hrvaški.

Obratno pa je banka to zaupanje

povrnila s tem, da je posojevala rojakom denar na malo obresti in jim tako pripomogla, da so mogli priti do svojega lastnega ognjišča, do svoje strehe. Tako je banka obvarovala marsikatero rojaka da ga niso tuji izkoriščali z visokimi obrestmi, z raznimi bonusi itd. In v vseh desetih letih bančnega poslovanja se ni primerilo, da bi banka prodala kakemu rojaku-delavcu hišo radi neplačite obresti.

Lansko leto je North American banka storila jako važen korak s tem, da je postala "trust banka" in se imenuje sedaj The North American Trust Co. To je bilo važno in potrebno vsled tega, ker ima sedaj ta banka pravico, da lahko upravlja premoženje mladoletnih dedičev, da je istim varuh, da sme upravljati premoženje vsakega ki imenuje banko v svoji oporoki za administratorja tega premoženja. Ko je postala banka "trust banka", je dobila tudi pravico, da sme kupovati in prodajati razne

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, CIRCULATION, ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 1912.

a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication, published weekly at 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill., April 1st 1930.

State of Illinois, County of Cook, ss.

Before me, a notary public, in and for the state and country aforesaid, personally appeared Chas. Pogorelec, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Proletarac and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor managing editor and business managers are: Publisher, Jugoslav Workmen's Publishing Company, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; editor Frank Zaitz, 2642 S. Ridgeway Ave.; managing editor, Frank Zaitz, 2642 S. Ridgeway Ave.; business manager, Chas. Pogorelec, 2218 So. Ridgeway Ave.

2. That the owners are: (give names and addresses of individual owners, or if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) Slovene Section, Jugoslav Federation, S. P. Trustees: John Olip, 3624 W. 27th Street; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave.; Vinko Lociškar, 5636 W. 25th Pl. (Cicero); Philip Godina, 3211 S. Crawford Ave.; Fred A. Vider, 2713 S. Avers Ave.; Anton Garden, 2315 S. Ridgeway Ave.; Donald J. Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave., all in Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation to the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association or corporation has any interest, direct or indirect, in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

CHAS. POGORELEC, Business Manager.
Sworn to and subscribed before me this 27th day of March 1930
JAMES TOMANEK, Notary Public.

TISKOVINE
SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRtg. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Landale 2012
A. H. Skubice, preda. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarac".

bonde posameznikom, društvom, jed-

notam ali zvezam.
Mnogo je tudi rojakov izven Clevelanda, ki vlagajo svoj denar v to slovensko banko, ki plačuje po 4% na hranilne vloge, kot druge ameriške banke v Ohio. Kdor hoče vložiti, oziroma poslati svoje prihranke na North American banko, naj pošlje Money Order ali bančni draft, pa bo dobil v par dneh hranilno knjižico s potrdilom o prejetem denarju. Banka ima dobre finančne zveze s staro domovino in pošlje denar, kakor kdo želi: v dolarjih, dinarjih, lrah ali markah.

Rojaki, obrnite se v vsakem slučaju na to slovensko banko. Pišite v slovenskem ali hrvaškem jeziku. Uslužbenci so vsi Slovenci. Naslov banke je: The North American Trust Co., 6131 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

Finančno poročilo

Jugoslovanskega Stavbinskega in Posojilnega društva od 1. januarja 1929 do 30. decembra 1929.

PREJEMKI:	
Ročna blagajna 30. dec.	
1928	\$ 402.58
Vplačila na delnice po 12 1/2 - 25c - 50c	68,416.88
Plačila obresti od posojil	20,604.33
Vplačila na delnice po \$100	50,700.00
Vrnjena posojila od članov na domove	112,350.00
Vrnjena posojila članov na knjižice	6,875.00
Društvo si je izposodilo od banke	8,000.00
Pristopnine	613.00
Premije od posojil	193.00
Člani plačali kazni	118.41
Za prepise članskih knjižic	30.00
Sprejem za knjižice	13.35
Člani plačali zavarovalnine in davek	265.29
V ustanovni sklad člani plačali	983.82
Skupaj sprejeto	\$269,565.66

IZPLAČILA:	
Posojila na posvetstva	\$116,800.00
Posojila na vloge	10,300.00
Izplačila za potekle in odtegnjene delnice	75,360.11
Obresti poteklih in odtegnjenih delnic	16,875.66
Izplačila na delnice po \$100 (E stock)	11,400.00
Izplačila na delnice po \$75.00 (C stock)	19,425.00
Vrnjeno posojilo banki	10,000.00
Obresti se je plačalo od posojil banki	550.00
Sodnijske tirjatve	763.22
Za člana plačana zavarovalnina proti ognju	303.60
Splošni stroški	483.90
Plača tajnika in direktorjev	2,530.00
Poštnina na tiskovine	139.05
Ročna blagajna	3,451.30
Na roki tajnika	200.00
Ustanovni sklad	983.82
Skupaj	\$269,565.66

AKTIVA:	
Posojila članom na zemljišča	\$330,050.00
Posojila članom na vloge	12,225.00
Neplačane obresti od članov	167.20
Člani dolgujejo kazni	35.85
Neplačani obroki na delnice	2,233.88
Sodnijske tirjatve	5,634.22
Davek plačan za člana	70.00
Dolg za zavarovalnino proti ognju	359.40
Društvena oprema	115.00
Čekovni račun	3,451.30
Ročna blagajna tajnika	200.00
Skupaj	\$354,541.85

PASIVA:	
Uplačila na delnice po 12 1/2 - 25c - 50c	\$171,518.70
Predplačane delnice	1,881.71
Neplačane vloge delnic	2,233.88
Neplačane vloge delnic po \$75.00	47,475.00
Plačane vloge delnic po \$100.00	89,700.00
Društvo dolguje banki	4,000.00
Izplačane vloge in nazaj sprejete	142.25
Obresti na delnice razreda E	2,421.69
Ustanovni sklad	3,806.68
Razdeljen dobiček	31,153.40
Nerazdeljen dobiček	208.54
Skupaj	\$354,541.85

Delnice 30. decembra 1929 je bilo 7,264.

Naše društvo naznanja, da izda 46. serijsko delnico 4. aprila 1930. Delnice si lahko nabavite v uradu društva, 2552 So. Central Park Ave., vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. zvečer, izveniš v sredo in soboto. Kadar iščete posojilo za nakup hiše, se obrnite na Jugoslovansko Stavbinsko in Posojilno Društvo.

Joseph Steblay tajnik.

ALI ŽE sodelujete, da bo prvomajska številka, ki izide k petindvajsetletnici "PROLETARCA", uspešno podvzetje?

Jugoslovanska socialistična zveza

PRIDRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: Jugoslav Federation, S. P.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva Socialistične Stranke:

Morris Hillquit, New York, N. Y., predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; James Oneal, New York; Alfred Baker Lewis, Massachusetts; Lilith Wilson, Pennsylvania; Jasper McLevy, Connecticut; James H. Maurer, Pennsylvania; Meta Berger, Wisconsin; Jos. W. Sharts, Ohio. — Eksekutivni tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:

Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva J. S. Z.:

Frank Alesh, Peter Kokotovich, Geo Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, F. S. Taucher, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Donald J. Lotrich, Blaž Novak, John Lalic.

Prosvetni Odssek J. S. Z.:

Charles Pogorelec, Andrew Miško in John Olip.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Frank Margolle, Angeline Tich, Mary Udovich.

"Proletarac"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Vinko Lociškar, Donald J. Lotrich, Anton Garden, nadzorni odbor.

Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

Št. 1, CHICAGO. — Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 2758 S. Ridgeway Ave. Organizator Frank Zaitz. Zapisnikar John Turk. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

Št. 4, LA SALLE, ILL. — Tajnik-blagajnik Peter Banich R. 1. Organizator Math. Vogrich. Zapisnikar Joseph Novak.

Št. 20, CHICAGO. — Tajnik Stojko Stanojevič, 2259 Clybourn Ave., organizator Sava Bojanovich, zapis. Geo. Maslach. Zboruje zadnje soboto v mes. zvečer v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.

Št. 45, WAUKEGAN. — Tajnica-blagajnica Anna Mahnich, 624 Helmholtz Ave. Organizator Martich Judnich. Zapisnikar Rudolph Skala. Zborujejo vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu.

Št. 47, SPRINGFIELD. — Tajnik Joseph Ovca, 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapis. Fr. Čemažar. Seje vsako 4. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.

Št. 50, VIRDEN. — Tajnik Frank Stempihar, R. F. D. 41, Box W.

Št. 224, PULLMAN. — Tajnik P. Verhovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

Št. 41, CLINTON. — Tajnik Ignac Spendal 1133 Anderson St. Organizator Partol Oblak, zapisnikar John Skof. Seje zadnje nedeljo v mesecu.

Št. 238, UNIVERSAL. — Tajnik in organizator Frank Gorshe, Box 14. Zapisnikar Jos. Cigale.

KANSAS

Št. 21, ARMA. — Tajnik-blagajnik Anton Sular, Box 27. Zapisnikar Martin Gorenc. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Frank Hill, Louis Markovich; Breezy Hill, Math Uelpi; Gross, John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

MICHIGAN

Št. 114, DETROIT. — Tajnik-blagajnik Peter Kisovec, 8995 Sherwood Ave. Organizator John Vitez. Zapisnikar Franjo Kuhovski. Seje vsako tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer na 116 W. 6 Mile Rd.

Št. 115, DETROIT. — Tajnik-blagajnik Jos. Devyak, 7929 Witt St. Organizatorji Jos. Anžiček Ant. Anžiček in Frank Klančnik ml. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako drugo nedeljo dopoldne v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.

OHIO

Št. 2, GLENCE. — Tajnica Albi-na Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

Št. 11, BRIDGEPORT. — Tajnik Jos. Snoy, R. F. D. 2; Box 7. Zapisnikar Tony Kravanja. Organizatorji: Louis Gorenc in Frank Blatnik. Seje vsako 3. ned. v mes. v društveni dvorani.

Št. 27, CLEVELAND. — Tajnik-blagajnik Karl Trinajstić, 6409 St. Clair Ave. Organizator Louis Zorko. Zapisnikar Frank Jerina. Seje vsaki prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.

Št. 28, NEWBURGH. — Tajnik Frank Hribar, 10805 Avon Ave.; Joseph Lever, organizator. Zapisnikar Jos. Fabjančič. Seje prvo nedeljo v mes. v Slov. del. dvorani na Prince Ave., ob 1. pop.

Št. 49, COLLINWOOD. — Tajnik-blagajnik Louis Zgonik, 723 E. 160th St. Organizator Frank Barbich. Zapisnikar Charles Jenko. Seje vsako 1. ned. v mesecu v Slov. del. domu.

Št. 95, PINEY FORK. — Tajnik Victor Ometz, Box 246. Organizator John Crnjavich, zapisnikar Nace Ziemberger.

Št. 189, BLAINE. — Tajnik Mike Smerdel, Box 92. Organizatorja A. M. Bradley in L. Androja. Zapisnikar Nick Glagovšek. Seje vsako drugo nedeljo pop. pri s. Jos. Shumerju.

Št. 222, GIRARD. — Tajnik Andrew Krivina, 1006 State St. Louis Blazich, blag.; organiz. John Tancek, zapis. Anton Dobrovolec. Seje vsako 2. ned. v mesecu ob 10. pop. v Slov. domu.

Št. 232, BARBERTON. — Tajnik-blagajnik Math Mochnik 141—15th St. Organizator John Jankovich, za Kenmore Jos. Jereb. Zapisnikar Lovrenc Frank. Seje vsako 2. ned. v mesecu ob 10. pop. v dvorani dr. "Domovina" na 14. St.

Št. 3, KANSAS. — Tajnik Anton Sular Box 27, Arma, Kans.

Št. 4, severni ILLINOIS in WISCONSIN. — Tajnik Martin Judnich, 708 McAllister Ave., Waukegan, Ill. Organizator John Suppanchick, Sheboygan, Wis.

Št. 5, vzhodni OHIO in WEST VIRGINIA. — Tajnik Joseph Snoy, R. F. D. 2, Box 7, Bridgeport, O. Organizatorji Fr. Završnik, Piney Fork, Mary Pirc, Glencoe in Mike Smerdel, Blaine.

Tajnike klubov ter Konferenc prosimo, da naj nam vse spremembe v odborih in naslovih točno sporoče, da bo imenik vedno popoln.

A Yugoslav Weekly
Devoted to the Interest
of the Workers.

Official Organ of
Yugoslav Federation, S. P.

Proletarec

OUR AIM:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

NO. 1177

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL. APRIL 3, 1930.

Telephone: Rockwell 2864.

VOL. XXV.

MAKING THE COURTS LOOK FOOLISH

Albert B. Fall was convicted of accepting a bribe from Edward L. Dohey.

Edward L. Dohey is acquitted of giving a bribe to Albert B. Fall.

The Fall and Dohey trials were presided over the same judge. The juries, of course, were different. Upon conviction, Fall was sentenced to serve one year in prison and to pay a fine of \$100,000. His case is on appeal. Dohey is acquitted and goes free.

If Dohey did not give any bribe, how could Fall accept it?

If Fall accepted a bribe, how come that none was offered by Dohey?

What is this ludicrous situation a joke on—the American people, or the administration of justice? Or is it a joke on both? It makes the courts and the government's high-priced attorneys look foolish.

The United States supreme court said the oil leases were a "fraudulent conspiracy." So far, no one has served a day in prison or paid a cent of fine in connection with this charge. Sinclair served a few months in jail, but it was for contempt of court.—Milwaukee Leader.

BROKEN PLEDGES

Labor Age (New York city) for March prints a long list of concerns that have reduced wages and broken their pledge to President Hoover that there would be no wage cuts.

Organizer Edward McGrady of the American Federation of Labor while making a public address gave the names of 49 industrial plants in which there were wage reductions. In nearly all cases where these decreases are reported the workers are unorganized or poorly organized, which merely goes to prove for the thousandth time that the open shoppers are a lot of hypocrites.

UNEMPLOYMENT PLANS IN AUSTRIA

Austria is cursed with an unemployment problem, like so many other countries, and the unions and the Socialists are actively engaged in an effort to solve it.

They have taken the question up with Chancellor Schober and have succeeded in securing the adoption of one of their demands, namely, the immediate placing of orders for all the work planned by the state and by the state railways.

They have other plans which have not yet been adopted.

They want the development of productive unemployment work and the extension of the powers of investment of public bodies.

The great achievements of the city of Vienna, under working class control, in the building of apartments, and other social work, are so well known and have shown such creative skill on the part of the workers, that the country's rulers are jealous and do not want to give them further opportunities.

A DECLARATION OF "WAR"

The war we declare is a war on social and political wrongs—not on human beings. Most men are doing what they are compelled to do—what they cannot avoid doing, under the system. It is useless to say that a man can be honest or not, as he choose. He can be honest, it is true, but he will be a pauper, or a tramp, or an outcast—and he will likely land in jail as a vagrant, or an "undesirable citizen."

This sentiment will not appeal to our good friends who believe that man is a "free moral agent" and can do as he wills—but there is no plainer truth written upon the tragic pages of human history than this.

Therefore, we remind you of Humanity's motto: "Before you condemn a man find out what made him what he is." And we plead with you to join us in the battle against this worn-out, antisocial economic system that enslaves mankind and crushes the highest and noblest aspirations of the human race.—Humanity.

Properly Equipped

"Rastus, how is it you have given up going to church?" asked Pastor Brown.

"Well, sah," replied Rastus, "it's dis way. I like to take an active part an' I used to pass de collection basket, but dey's give de job to Brothah Green, who returned from de war."

"In recognition of his heroic service, I suppose."

"No, sah, I reckon he got dat job in recognition of his having lost one o' his hands."—Vancouver Sun.

Our Doings Here and There

A May Day celebration is now being planned by branch No. 1 JSF. A well composed program has been selected. The date and place is SNPJ hall May 1st.

Sunday a concert will be given by "Naprej", the Slovene singing society of Milwaukee at the S. Side Turn hall. Their program consist of many beautiful solos, duets and folk songs.

Isadore Zupančič, a member of choir "Sava", has left for Pueblo, Colo., to visit his folks. It is our wish that comrade Zupančič will enjoy his stay there, and hope to see him back soon.

The Slovenes of Chicago will have the opportunity to hear Zora Ropas, a concert singer of Europe, on April 23rd at the SNPJ hall. This concert is given under the auspices of Preseren Singing Society. Tickets can be secured from any member of their choir.

"Kovačev student", an operetta which was once given by Zorja in Cleveland, one of the largest Slovene singing choirs in America, will be given by the singing society "Sava". Mr. Muha, its director, has selected a cast that will be a pleasure to see in this performance. Many beautiful folk songs by the chorus, duets and quartets will complete the program. Your time will be well worth spent by attending this concert. Tickets are on sale by all members of branch No. 1 JSF and choir.

State conference are being held by branches of the Yugoslav Socialist Federation and lodges that are members of its Educational Department in Ohio, W. Va., Pa., Ill. and Wis. April 27th the JSF conference for Ill. and Wis. will be held in Milwaukee. All branches and members of its educational division are requested to send delegates.

Pioneers of the Yugoslav Socialist movement have steadily been sending in contributions for the Silver Jubilee and May Day issue. This issue will contain an 8 page English section and should receive a wide circulation among the Slovene youth acquainting them with the history and work of Proletarec. Let it be a duty of everyone that this be done.

John Rak.

ABOLITION OF DEATH PENALTY IN DENMARK

The new penal law which provides for the abolition of the death penalty, has been adopted in the Danish folketing, by 119 votes against 5 abstentions. In practice the death penalty has not been carried out in Denmark for a generation. Since 1866 it has only been carried out seven times altogether, the last occasion being in 1892. The death penalty is now abolished in the penal law also.—Labor and Socialist International.

If man makes himself a worm he must not complain when he is trodden on.—Kant.

Sensible People

Dr. Julius Klein, Assistant U. S. Secretary of Commerce, is quite hopeful about the future of these United States. The doctor of course, sympathizes with the worries of some people, several millions of them who are getting ever further away from employment due to the development of machinery and the displacement of human labor, but he sees hope:

"The new jobs brought into being by our steadily mounting level of living," says Dr. Klein, "should eventually take care of all the men and women displaced by the machine." It is sweet to hope, though it is not half so sweet to—starve. But, please don't misunderstand the Assistant U. S. Secretary of Commerce. He does not deny "the extremely regrettable, even though temporary human hardships, attendant upon the rise of the mechanical robot." It is bad, too bad, but—one ought to be able to take a long range view of events.

Sensible people take such a view after they provide themselves with a sizeable income, an inheritance, a substantial investment, or something or other to that effect. Those who fail to provide themselves in such way are not sensible people. That's all.—Advance.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Communists of San Francisco tried to break up a Socialist rally. A clipping from the coast tells us that 700 Socialists and sympathizers jammed into the hall to listen to Mayor Daniel W. Hoan of Milwaukee and Morris Hillquit of New York. Peace and quiet was restored only after the plain clothes men removed a number of the rioters. The speakers then continued their messages.

There are people among the ranks of labor that are there for the purpose of rioting and causing as much trouble and commotion as possible at just such mass meetings. "The communists agitators have not been suspected before, but now the people about these locations, writes our friend from the coast, have lost all patience with them. We know of their tactics right along because we have watched and seen them at their works."

Socialists thru out the country have held thousand of meetings and lectures and have never had to battle. Fist-cuffs and armaments are not our line. We profess to teach rather than to force a change upon you.

Anton Garden told us of the first Coalminers union organized in 1863 and extended his lecture all the way down to the present day. He dug into the charges and counter charges of the old regime, as was told at the insurgent convention at Springfield. For a full hour he spoke the life of a coal digger at last Fridays meeting of Club No. 1 JSF. A good attendance was on hand. Two new candidates were admitted into the Club.

The "Widow Roslinka" had a lot of sympathizers last Sunday. The people liked the play very well because they were able to be thrilled time and time again. Such outbursts of laughter were heard that at times it affected hearing the voices of the cast. It was a good play and the big attendance proved that they like comedies. Integrity Red Peppers played during and after the program.

Sava's concert will be the next good piece of work. I'll venture to predict the "best ever" for April 27, at CSPS Hall, under auspices of Savans. Tickets are already out. Folks are asked to reserve the date.

A number of the boys from Springfield were in Chicago last Sunday.

They were headed by Jos. Brinocar the Lincolnite president. A bowling match was on the card in the morning. All the boys attended the play and dance in the afternoon and evening at CSPS Hall.

Mooney and Billings are still in jail. Louis Adamic our noted Slovene author and writer gives a gripping and detailed account of their situation in the New Leader. Our folks should read the story.

We have been advised that there will be a moving picture showing of noted places of Yugoslavia and especially Slovenia this Saturday April 5th at the SNPJ Hall. It will be under the auspices of the SNPJ excursion bureau and a 35 cents charge shall be made. The first reel starts at 8:00 P. M.

Our May Issue promises to be all that previous plans indicated we could make of it. But there is still room for important and good write ups. Eight pages of English are assured.

News From the Prohibition Front

Prohibition plays queer tricks with manners and with morals. I wish to call attention to a recent case. A motorist on Long Island ran down an aged pedestrian named George King and injured him severely. He drove the victim to Mary Immaculate hospital, where it was found that the patient had a half pint flask of whisky. When this was discovered the motorist lodged a complaint against the old man whom he had run down. Accordingly, the injured victim was held as a Volstead violator and no complaint was made against the motorist.

Possibly something was omitted in the newspaper account which would serve to explain this conduct, which would have been considered monstrous before the kindly age of prohibition. Maybe the old man bent a mud guard when he was hit.

It is fair to add that the federal district attorney refused to prosecute the old man and that the motorist, whose name I have omitted on purpose, said that he was sorry to have lodged the complaint and that he must have been in a daze when he did so. That I can well believe. I think we all are.—Heywood Brown.

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

Renewed Interest in Socialism, Jessie Stephen Says

Jessie Stephen, British Labor Leader now on a visit to this country, stepped into the National Office the other day fresh from a week's lecture engagements in Milwaukee and district. Asked for an impression of her experiences while touring the U. S. A., she expressed herself in very optimistic terms.

"You know, I can't understand why so many of the comrades are so pessimistic. Some of them seem to think the Socialist Party might just as well order the casket and have itself decently buried. To me, such an attitude seems borne of despair and the fading of that splendid faith which holds up the banner of freedom in the face of disappointment and discouragement."

"Then you think there is still hope for the movement here?" she was asked.

"Of course there's hope!" Miss Stephen replied emphatically. "Why, four years ago, when I last paid a visit out this way, there was a general apathy which it was difficult for a Britisher to understand. Meeting were poorly attended, and there was a general atmosphere of gloom. But this time. What a difference! In the mining districts, so badly hit by unemployment, in the bigger industrial centers, I had good meetings, plenty of questions, and meet with real enthusiasm."

"Everywhere there is quiet talk about the possibilities of organizing a great working class political movement such as we have in Britain. All that is required is propaganda, propaganda, and more propaganda, to fan this little spark into a mighty flame which will sweep through the country."

"What makes you think that?" we asked.

"Well," she said, considering her words, "for the first time since the end of the war, America is faced with a big unemployment problem. There is a tendency for wages to come down. All the talk about prosperity will not deceive these millions faced with the prospect of starvation. They want work. They want to know how it may be found. We Socialists are the only people who know how it may be found. We Socialists are the only people who know the true solution. If the Socialist Party of America cares to go out and capitalize this discontent it will reap a rich harvest in membership. My experiences on this trip prove the workers to be ready to listen to our message. Next time I visit this country I know you will have built up the biggest membership you've ever had."

"Young people are showing more interest than ever. That is a good sign. No movement can live which does not attract the young. There is my answer to the Jeremiahs, the calamity howlers who want to lay down and die."

Party Officials Enroute West

Morris Hillquit, national chairman of the Socialist Party and James H. Maurer of Pennsylvania, Mayor Daniel W. Hoan of Milwaukee, James O'Neal, of New York, and Executive Secretary Senior are now speaking engagements through the middle and western states enroute to the meeting of the National Executive Committee, which was held in Los Angeles on March 28 and 29.

Illinois

A new Executive Committee was elected at the last meeting of the Delegate Committee of the Socialist Party of Cook County, held in Chicago, Monday, March 17th. The committee includes in addition to the County Chairman, seven members, three of whom are students at the University of Chicago. Those elected are: Morris Blumin, Editor, The Jewish Daily Forward; Michael Ladovitch, Eugene P. Link; Charles D. Madsen; John E. Mahoney; Ralph B. McCallister; and Charles Pogorelec. John M. Collins was elected to succeed John E. Mahoney as County Chairman.

Pennsylvania

The state office address and candidates on the state ticket appear on 15,000 of the new leaflets sent from the national office to Pittsburgh. The candidates are U. S. Senator, Wm. J. Van Essen; Governor, James H. Maurer; Lieut. Governor, Mary Winsor; Secretary of Internal Affairs, David Rinne; Judge of Supreme Court, John W. Slayton.

MARRIED WOMEN AND JOBS

If we had a half decent social system, the question of married women working could not arise. There would be good jobs for everyone who wanted to work.

The present conditions cause the question to arise. There are vast numbers of men out of work. There are women, single and married who have dependents and who must have jobs if they are to escape becoming dependent upon charity.

Under these conditions it has been deemed best by some to bar from jobs those married women whose husbands have good incomes and are well able to support them.

This may be necessary under the circumstances. In view of the dire need of men and women with dependents, we have no criticism to offer.

But we must not let the matter pass without calling attention to the great injustice of the system which makes such action necessary.

It should be the right of every married woman, with or without children, to earn her own living and be financially independent of her husband, if she wants to. She should have the right to enhance her self-respect by emancipating herself from dependence upon a man. Let any self-respecting man imaginatively put himself in the same position as a dependent woman. Let him imagine himself dependent upon his wife for a living. That would be intolerable, would it not? Well, many women find it just as intolerable to be dependent upon men.

A just social system would guarantee to every willing worker male or female, married or unmarried, an opportunity to earn a living.—Milwaukee Leader.

Long, But Not Long Enough

